

Programul INTERREG IPA CBC România - Serbia 2021 - 2027

Cuprins

1. STRATEGIA COMUNĂ A PROGRAMULUI: PRINCIPALELE PROVOCĂRI ÎN MATERIE DE DEZVOLTARE ȘI RĂSPUNSURI POLITICE	3
1.1 Aria programului.....	3
1.2. Strategia comună a programului: Rezumatul principalelor provocări comune, luând în considerare disparitățile economice, sociale și teritoriale, precum și inegalitățile, nevoile comune de investiții, complementaritate și sinergii cu alte programe și instrumente de finanțare, lecțiile învățate din experiența anterioară și strategiile macroregionale și strategiile bazinelor maritime, în cazul în care aria programului este acoperită, în totalitate sau parțial, de una sau mai multe strategii... 4	
1. Rezumatul principalelor provocări comune, ținând seama de disparitățile economice, sociale și teritoriale, de nevoile comune de investiții	4
2. Analiza generală SWOT a ariei de program	8
3. Complementarități și sinergii cu alte forme de sprijin	16
4. Lecții învățate din experiența anterioară.....	18
5. Coordonarea cu strategiile macro-regionale (SUERD și EUSAIR).....	20
1,3. Justificarea selecției obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice Interreg, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin, abordând, acolo unde este cazul, verigile lipsă din infrastructura transfrontalieră ...	25
2. PRIORITĂȚI	35
2.1. Prioritatea 1: Protecția mediului și managementul riscului	35
2.1.1 Obiectiv specific (OS1): Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare;.....	35
2.1.2. Obiectiv specific (OS2): Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001 -, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia.....	40
2.1.3. Obiectiv specific (OS3): Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	43
2.1.4. Obiectiv specific (OS4): Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările eco-sistemice	46

2.2. Prioritatea 2: Dezvoltare socială și economică	50
2.2.1 Obiectiv specific (OS1): Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în - educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea - infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	51
2.2.2 Obiectiv specific (OS2): Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate.	55
2.2.3 Obiectiv specific (OS3): Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	58
2.3. Prioritatea 3: Creșterea capacității de gestionare a frontierei.....	62
2.3.1 Obiectiv specific (OS1): Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate.....	62
3. PLANUL DE FINANȚARE.....	65
3.1 Alocări financiare pe ani	65
3.2 Totalul alocărilor financiare pe fond și cofinanțare națională.....	66
4. ACȚIUNILE ÎNTREPRINSE PENTRU IMPLICAREA PARTENERILOR DE PROGRAM RELEVANȚI ÎN PREGĂTIREA PROGRAMULUI INTERREG ȘI ROLUL ACESTOR PARTENERI DE PROGRAM ÎN -/IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA ACESTUIA	68
5. ABORDAREA ÎN MATERIE DE COMUNICARE ȘI VIZIBILITATE PENTRU PROGRAMUL INTERREG (OBIECTIVE, PUBLIC ȚINTĂ, CANALE DE COMUNICARE, INCLUSIV COMUNICARE PRIN INTERMEDIUL REȚELELOR DE SOCIALIZARE, ACOLO UNDE ESTE CAZUL, BUGET PLANIFICAT ȘI INDICATORI RELEVANȚI PENTRU MONITORIZARE ȘI EVALUARE)	70
6. INDICAREA SPRIJINULUI ACORDAT PROIECTELOR LA SCARĂ MICĂ, INCLUSIV PROIECTELOR MICI ÎN CADRUL FONDURILOR PENTRU PROIECTE MICI	71
7. DISPOZIȚII DE PUNERE ÎN APLICARE	72
7.1. Autoritățile de program	72
7.2. Procedura de înființare a secretariatului comun.....	72
7.3 Repartizarea responsabilităților între statele membre participante și, după caz, între țările terțe și TTPM, în eventualitatea unor corecții financiare impuse de către Autoritatea de Management sau de către Comisie.....	73
8. UTILIZAREA COSTURILOR UNITARE, A SUMELOR FORFETARE, A RATELOR FORFETARE ȘI A FINANȚĂRILOR CARE NU SUNT LEGATE DE COSTURI	74
ANEXE.....	75

CCI	
Titlu	Programul INTERREG IPA - România - Serbia 2021 - 2027
Versiune	I
Primul an	2021
Ultimulan	2027
Eligibil de la	1.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a programului	
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a programului	
Regiuni NUTS acoperite de program	Regiuni de nivel NUTS III (sau regiuni echivalente din afara SM) care fac obiectul programului de cooperare transfrontalieră: România: Timiș, Caraș-Severin, Mehedinți Serbia: Severno-banatski, Srednje-banatski, Južno-banatski, Braničevski, Borski, Podunavski
Strand	A

1. Strategia comună a programului: principalele provocări în materie de dezvoltare și răspunsuri politice

1.1 Aria programului

Aria programului pentru perioada de programare 2021-2027 include trei județe din România și șase districte din Republica Serbia, situate exact în centrul macroregiunii Europene a Dunării, suprapunându-se parțial cu macroregiunea europeană adriatică și ionică, la care Serbia participă cu întregul său teritoriu. Cele două țări partenere ale programului includ o mare parte din bazinul fluviului Dunărea, suprafața totală a acestora reprezentând 10% din bazin în Serbia și 29% în România.

Suprafața totală este de 40.596 km². (53,1% în România/ 46,9% în Serbia), incluzând județele românești Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți, precum și districtele sârbești (Severno-banatski, Srednje-banatski, Južno-banatski, Braničevski, Borski și Podunavski).

Aria programului este împărțită în două regiuni NUTS2 în România (regiunile de dezvoltare Vest și Sud Vest) și două regiuni NUTS2 în Serbia (provincia autonomă Vojvodina și Serbia de Sud-Est).

Teritoriul programului, cu o populație de aproximativ 2.2 milioane de locuitori, reprezintă 20,8% din teritoriul Republicii Serbia, și 9% din teritoriul național al României.

Lungimea frontierei dintre România și Republica Serbia pe teritoriul acoperit de zona programului este de 548 km, dintre care 235 km (42,8%) se află pe Dunăre, reprezentând 26% din frontierele externe ale Republicii Serbia și 17% din frontierele externe ale României. De-a lungul frontierei există 8 puncte de trecere a frontierei rutiere, 2 puncte de trecere

pe cale ferată și 1 punct de trecere fluvială. De asemenea, există 6 porturi fluviale în Serbia și 3 pe malul românesc.

Din punct de vedere geografic, Câmpia Banatului se întinde în nord, în districtele sârbești și în județul Timiș. În Sud-Est, dealurile de tranziție între câmpie și munte duc spre centrul ocupat de lanțul Carpaților Meridionali, cu Munții Banatului, Munții Țarcu-Godeanu și Munții Cernei și altitudini cuprinse între 600 și 2100 de metri în județul Caraș Severin.

Între sudul Munților Carpați și poalele Nord-Vestice ale Munților Balcani, Dunărea curge prin defileul Porților de Fier (Đerdapska klisura), cuprinzând Porțile de Fier și Parcul Național Đerdap.

1.2. Strategia comună a programului: Rezumatul principalelor provocări comune, luând în considerare disparitățile economice, sociale și teritoriale, precum și inegalitățile, nevoile comune de investiții, complementaritate și sinergii cu alte programe și instrumente de finanțare, lecțiile învățate din experiența anterioară și strategiile macroregionale și strategiile bazinelor maritime, în cazul în care aria programului este acoperită, în totalitate sau parțial, de una sau mai multe strategii.

1. Rezumatul principalelor provocări comune, ținând seama de disparitățile economice, sociale și teritoriale, de nevoile comune de investiții.

Principalele provocări comune la nivelul ariei de program pot fi analizate în următoarele domenii principale: **dezvoltare socio-economică, mobilitate, energie, resurse naturale și culturale, riscuri de catastrofe ecologice.**

În timpul procesului de programare, analiza teritorială a fost elaborată ca un efort comun al organismelor programului, al părților interesate și al grupului comun de programare. De asemenea, a fost elaborat un SWOT general al ariei programului și un SWOT pentru fiecare obiectiv de politică (inclusiv ISO1). Principalele concluzii ale analizei teritoriale și ale analizelor SWOT sunt prezentate în continuare.

Structura și dinamica socială și demografică

Ambele arii eligibile sunt predominant rurale, iar unele regiuni sunt rurale izolate, confruntându-se cu provocări precum scăderea populației, din cauza migrației (fie că lucrează sau locuiesc în UE, fie că se îndreaptă către municipalități mai mari/poli urbani din țară) sau pur și simplu din cauza îmbătrânirii populației. Deși se confruntă cu o tendință demografică negativă și cu o distribuție inegală a populației, în aria programului există mai multe grupuri etnice, majoritatea aparținând maghiarilor, rromilor și germanilor, precum și refugiați și persoane strămutate în interiorul țării.

Structura și dinamica economică

Prin creșterea sprijinului pentru dezvoltarea afacerilor, prin identificarea sectoarelor economice cu potențial pentru cooperare transfrontalieră, prin creșterea cooperării cu universitățile și instituțiile de cercetare și dezvoltare, prin dezvoltarea în continuare a sectoarelor sau resurselor puternice (de exemplu, agricultura, industria prelucrătoare, energia regenerabilă) și prin creșterea gradului de conștientizare a oportunităților de investiții, se poate reduce dualismul puternic în dezvoltarea economică și disponibilitate și oportunitățile de angajare.

Piața muncii

Având în vedere același dualism puternic, întâlnit și în strânsă legătură cu dezvoltarea economică, soluțiile pot fi găsite în: susținerea creării de locuri de muncă pentru populația tânără și grupurile dezavantajate, promovarea antreprenoriatului social, inovare și modele de PPP, creșterea cooperării între instituțiile de învățământ și angajatori, dezvoltarea și susținerea creării de IMM-uri în zonele cu rate ridicate ale șomajului, creșterea accesului la oportunități locale de angajare pentru persoanele din zonele izolate.

Sănătate

Distribuția personalului medical este strâns legată de distribuția unităților medicale, astfel încât, peste 80% din personalul medical este localizat în zona urbană. În plus, în zonele rurale și îndepărtate, infrastructura de asistență medicală este slab dezvoltată. Principalele provocări în aria programului sunt legate de îmbunătățirea accesibilității la serviciile de asistență medicală pentru populația din zonele defavorizate/rurale/și pentru grupurile defavorizate, pentru persoanele cu dizabilități, pentru persoanele în vârstă, copiii și adulții care consumă droguri, persoanele strămutate în interiorul țării și minoritățile; înființarea și gestionarea serviciilor de urgență, a serviciilor de asistență medicală preventivă și a campaniilor; acoperirea eficientă a vaccinării; consolidarea eficacității sistemelor de sănătate pentru a reduce mortalitatea prematură; îmbunătățirea îngrijirii eficiente la timp; îmbunătățirea calității îngrijirii pentru afecțiunile care pun în pericol viața și gestionarea cancerului (programe de screening și îngrijiri eficiente și la timp); progrese în dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală la nivel comunitar și progrese în ceea ce privește nutriția și activitatea fizică.

Realizările și rezultatele remarcabile create de proiectele implementate în perioada 2014-2020 în sectorul asistenței medicale pot fi valorificate în perioada următoare, existând totodată posibilitatea de a dezvolta noi proiecte axate pe cele mai importante provocări (de exemplu, accesul la asistență medicală în zonele izolate, îmbunătățirea infrastructurii existente, echipamente medicale noi și performante, asistență medicală eficientă și la timp).

Programele comune, parteneriatele transfrontaliere în domeniul protecției sociale și al sănătății prin intermediul unor instrumente și servicii dezvoltate și/sau puse în aplicare în comun, precum și punerea în comun a resurselor și dezvoltarea unui sistem integrat de specializare pentru centrele de asistență medicală pot fi considerate ca abordând provocările din zona de frontieră.

Transport public și infrastructuri TIC

În domeniul transportului public și al conectivității regionale TIC, aria programului se confruntă cu probleme precum infrastructură și servicii de transport local deficitare. Densitatea drumurilor este foarte slabă și este nevoie de îmbunătățiri în ceea ce privește accesibilitatea la zonele rurale și îndepărtate, precum și de îmbunătățiri în ceea ce privește viteza serviciilor de transport public, pentru a reduce pierderile de trafic și a crește șansele pentru turism și comerț. Unul dintre principalele obiective pentru viitor este crearea unei rețele de infrastructură de transport moderne, multimodale și sigure. Dezvoltarea plății cu telefonul mobil în transportul public poate fi, de asemenea, luată în considerare pentru viitor și ar avea un impact pozitiv asupra călătorilor, în special asupra tinerilor.

În ceea ce privește conectivitatea digitală, ambele țări dispun de conexiuni în bandă largă, dar există încă probleme în ceea ce privește conexiunea digitală în zonele rurale și îndepărtate. Pentru perioada viitoare, zonele WIFI gratuite sunt considerate a fi de mare ajutor atunci când vine vorba de creșterea atractivității ariei programului, ceea ce va duce, de asemenea, la îmbunătățirea turismului și poate contribui la îmbunătățirea vieții de zi cu zi a populației din zona de frontieră.

Resurse de mediu și infrastructură

Mecanismele de prevenire și de protecție în caz de dezastre, capacitatea de răspuns administrativă și interoperabilitatea la nivel local necesită în continuare îmbunătățiri.

Toate domeniile resurselor și infrastructurii de mediu ar trebui să fie finanțate în continuare, de la poluarea aerului, protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale, tratarea deșeurilor și a apelor reziduale până la managementul riscurilor și utilizarea energiei regenerabile. Creșterea gradului de conștientizare a populației și a părților interesate la nivel local cu privire la importanța protecției mediului, precum și elaborarea și punerea în aplicare a unor planuri comune pentru riscurile de mediu ar putea crește impactul pozitiv general al finanțării.

Turism

Turismul joacă un rol important pentru economia ariei programului, prin urmare, o cooperare transfrontalieră mai puternică este esențială pentru diferite tipuri de turism, având în vedere potențialul de dezvoltare al ariei programului. Există resurse naturale, bunuri culturale și istorice care ar trebui să fie exploatate pentru a asigura o vizibilitate mult mai bună pentru turiști. Dezvoltarea eco-turismului sustenabil și a turismului de afaceri are capacitatea de a atrage vizitatori în aria programului, având în vedere că există o necesitate puternică de îmbunătățire a infrastructurii deficitare, în ceea ce privește transportul public și serviciile de cazare existente, precum și furnizarea de servicii adecvate. Aria programului este, de asemenea, valoroasă pentru activele sale termale și de wellness care îmbunătățesc atractivitatea regiunii și pot dezvolta un turism durabil prin acțiuni coordonate și prin crearea de rețele cu partenerii locali și cu industria turismului.

Având în vedere specificitățile zonei de frontieră, dezvoltarea turismului trebuie să devină o abordare mai strategică, datorită ponderii sale economice și sociale. Deoarece turismul în zona de frontieră a programului nu se referă doar la călătorie, ci și la cultură, tradiții, gastronomie, arte și meșteșuguri tradiționale, produse regionale, natură etc., trebuie să fie concepute acțiuni complementare pentru a conecta orașele mari din zona de frontieră, care sunt vizate în principal pentru city break-uri, cu împrejurimile lor naturale și istorice (de exemplu, oferte turistice pentru pachete de scurtă durată în regiune).

Este, de asemenea, esențial să se dezvolte un turism durabil care să păstreze identitatea regiunii de frontieră și resursele sale comune, patrimoniul său natural și cultural. Diversitatea și autenticitatea regiunii de frontieră, precum și angajamentul comunităților locale, facilitează punerea accentului pe turismul în zonele rurale ale regiunii, pe turismul activ și în natură, pe city break-uri în principalele orașe, cu legături către teritoriile din apropiere.

Anul 2023 este extrem de important pentru orașul Timișoara, care va fi capitală europeană a culturii, o șansă care îi va spori vizibilitatea și gradul de conștientizare asupra bogățiilor naturale și culturale pe care le are de oferit.

Educație, cercetare și inovare

Este absolut necesar să se pună accentul pe competențele tehnice și vocaționale ale populației și pe modalitățile de îmbunătățire a acestor competențe, pentru a avea un sistem adaptat la piața forței de muncă și pentru a îmbunătăți rezultatele și eficacitatea educației. De asemenea, în următoarea perioadă de programare, minorităților și grupurilor dezavantajate ar trebui să li se ofere acces îmbunătățit la sistemul educațional; programe educaționale comune, instrumente și metode digitalizate pot fi folosite pentru a oferi acces la educație celor din zone îndepărtate sau cu acces limitat. Accentul ar trebui să fie pus, de asemenea, pe dezvoltarea unui mediu cultural și educațional durabil. Având în vedere sprijinul financiar redus oferit pentru cercetare și inovare, ar trebui să se pună accentul pe integrarea în grupuri, rețele și dezvoltarea unei educații antreprenoriale pentru a sprijini dezvoltarea inovării și pentru a îmbunătăți cadrul existent în acest domeniu.

Realitatea cu care ne-am confruntat în timpul procesului de programare, în principal pandemia de COVID-19, a scos la iveală multe dificultăți, cum ar fi provocarea în materie de sănătate publică, ceea ce a produs rapid cea mai drastică criză economică din istorie.

Chiar dacă fiecare țară din Europa și-a creat propriile răspunsuri, riscul unei redresări dezechilibrate și al unor disparități tot mai mari este mai clar ca niciodată. O țară poate să se descurce mai bine, să fie în siguranță și să prospere, numai dacă și vecinii săi o fac la fel de bine, astfel încât coordonarea între sistemele de asistență medicală și de situații de urgență necesită acțiuni imediate.

Suntem uniți din punct de vedere cultural și istoric, iar bugetul UE este conceput pentru coeziune, convergență și solidaritate și poate fi pus în aplicare numai în strânsă cooperare cu partenerii sociali, societatea civilă și alte părți interesate.

Provocările din aria programului, cu o populație îmbătrânită, un sistem de sănătate învechit și lipsa de digitalizare în toate domeniile economiei și societății, pot aduce riscuri suplimentare legate de siguranța socială, cu posibile efecte de propagare în viața comunităților de la frontieră.

Acum este mai relevant ca niciodată să construim sisteme de sănătate și educație mai rezistente, care, pe termen lung, vor declanșa schimbări permanente și structurale în viața socială și economică.

În plus, Big Data, inteligența artificială, Blockchain și IoT pot contribui la transformarea serviciilor publice prin abordarea provocărilor legate de creșterea digitală și durabilă. Toate acestea sunt deosebit de relevante în contextul unei redresări post-COVID echitabile, ecologice și durabile.

Schimbul de informații în timp real între autoritățile publice, organizații și persoane fizice, cu ajutorul unor date esențiale colectate în mod descentralizat și sincronizat, va crește eficiența, responsabilitatea și caracterul incluziv al serviciilor publice.

Pornind de la sprijinirea energiei inteligente și curate, a piețelor de energie P2P, a reciclării și reutilizării în economia circulară, până la asistența medicală și produsele farmaceutice, în care se poate dovedi proveniența și autenticitatea produselor farmaceutice și se pot asigura date medicale controlate de pacienți într-un mediu de partajare a datelor medicale care să protejeze confidențialitatea, utilizarea noilor tehnologii este importantă și ar trebui încurajată.

2. Analiza SWOT generală a zonei de program

Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Coridoarele X, IV și VII și vecinătatea aeroporturilor internaționale; ➤ Varietatea peisajelor, diversitatea geologică și biologică; ➤ Resurse naturale (situri naturale din patrimoniul mondial, parcuri naturale, situri Natura 2000, izvoare termale, păduri, ape, resurse minerale); ➤ Un bogat patrimoniu cultural și istoric/arheologic; ➤ Condiții favorabile pentru agricultură în văi, precum și pentru industria agroalimentară; ➤ Prezența instituțiilor de învățământ superior; ➤ Acoperire relativ bună a rețelelor de educație primară, a rețelelor de servicii sociale și de sănătate primară; ➤ Implicarea regională și locală pentru a investi în gestionarea comună a riscurilor și în pregătirea pentru situații de urgență; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Conectivitate internă slabă în zona de frontieră; ➤ Suprafețe mari expuse la riscuri de mediu și la schimbări climatice; ➤ Conștientizarea scăzută a populației în ceea ce privește protecția naturii și a mediului; ➤ Geografia zonei eligibile este complexă și eterogenă; ➤ Cele mai multe zone subdezvoltate se află într-o zonă de decalaj rural-urban; ➤ Viabilitate economică scăzută a exploatațiilor agricole; ➤ Rata ridicată a șomajului și competențe inadecvate pe piața muncii; ➤ Accesul deficitar la educație și la serviciile de sănătate pentru grupurile defavorizate; ➤ Numărul redus de planuri comune pentru riscurile de mediu și numărul redus de acțiuni coordonate de management al riscurilor și de pregătire pentru situații de urgență; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Abordări comune pentru a crește capacitatea de inserție profesională în sectoarele de perspectivă și pentru a promova mobilitatea transfrontalieră a forței de muncă; ➤ Consolidarea legăturilor de cooperare între IMM-uri, educație, cercetare și studenți; ➤ Potențial mare pentru dezvoltarea de noi economii rurale (diversificare și modernizare, înființarea de - întreprinderi start-up în zonele rurale); ➤ Creșterea cererii de turism durabil și de produse organice; ➤ Valorificarea resurselor naturale și culturale; ➤ Potențial mare de valorificare a elementelor de patrimoniu industrial; ➤ Atragerea și redirecționarea fluxurilor de turiști/călătorii existente pentru a descoperi ofertele turistice din aria programului; ➤ Inovare socială și noi modele de cooperare 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tendința demografică este negativă în majoritatea zonelor; ➤ Fluxuri de migrație îndreptate în afara zonei programului, în special a tinerilor activi; ➤ Îmbătrânirea populației, în special în zonele rurale; ➤ Continuarea crizei refugiaților/migrației; ➤ Creșterea în continuare a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune; ➤ Persistența unor rate ridicate ale șomajului. ➤ Schimbările climatice care conduc la creșterea riscurilor de evenimente extreme, ceea ce duce la pierderea biodiversității și a peisajelor (poluarea râurilor, incendii, inundații); ➤ Incidența ridicată a pericolelor naturale și a celor provocate de om; ➤ Capacitate instituțională și administrativă slabă la nivel local/regional; ➤ Atractivitatea relativă a zonelor metropolitane, cu o creștere

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sprijin local și regional pentru punerea în aplicare a unor măsuri comune de conservare a biodiversității, a peisajelor valoroase și a patrimoniului cultural/istoric/arhitectural; ➤ Legături puternice de cooperare transfrontalieră, create de la programul Inițiativa privind frontierele externe (2003); ➤ Potențial ridicat pentru diverse tipuri de turism bazat pe resurse naturale și istorice, termale și de wellness, precum și pe activități culturale; ➤ Zona se află în centrul bazinului Dunării și al macroregiunii europene a Dunării; ➤ Acțiuni comune în vederea creșterii competitivității industriilor locale. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Serviciile de utilitate publică pentru managementul deșeurilor și tratarea apelor uzate sunt subdezvoltate; ➤ Potențialul turistic neacoperit, lipsa unor produse competitive, infrastructura de servicii de cazare de nivel scăzut, lipsa unor oferte și servicii turistice coordonate; ➤ Numărul mare de persoane expuse riscului de sărăcie și excluziune socială; ➤ Bariere lingvistice, capacitate redusă de generare și dezvoltare de proiecte și de cofinanțare. 	<p>transfrontalieră pentru îmbunătățirea serviciilor sociale, culturale și de sănătate și pentru incluziunea grupurilor defavorizate;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Noi abordări -pentru acțiuni comune de management al riscurilor și de pregătire pentru situații de urgență; ➤ Mișcare globală pentru punerea în aplicare a unor măsuri comune de conservare a biodiversității, a peisajelor valoroase și a patrimoniului urban/arhitectural; ➤ Acțiuni comune la nivelul UE pentru a sensibiliza populația cu privire la importanța protecției mediului; ➤ Sprijinul UE pentru o creștere socială favorabilă incluziunii și pentru coeziune, în general; ➤ Creșterea legăturilor sociale și culturale între România și Republica Serbia, odată cu integrarea în cadrul macroregional al SUERD. 	<p>mai rapidă decât alte zone din aria programului;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Marginalizarea zonelor îndepărtate din cauza urbanizării accelerate din interiorul ariei - programului; ➤ Incertitudini în scenariul economic global și național, care conduc la scăderea investițiilor (naționale și ISD).
---	--	--	--

O tranziție mai ecologică și cu emisii reduse de dioxid de carbon către o economie netă cu emisii zero de dioxid de carbon și o Europă rezilientă prin promovarea unei tranziții energetice curate și echitabile, a unor investiții ecologice și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane durabile

Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Natură și peisaj relativ bine conservate; ➤ Diversitate geografică și biologică bogată; ➤ Rase și plante autohtone; ➤ Număr mare de zone și peisaje protejate; ➤ Zone urbane acoperite în principal cu servicii de utilitate publică; ➤ Bogată în resurse naturale; ➤ Potențial de înaltă calitate, atât în ceea ce privește activele naturale, cât și cele culturale. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starea proastă a rețelelor de alimentare cu apă, cantități insuficiente livrate în anumite perioade; ➤ Infrastructura insuficientă de canalizare și de tratare a apelor uzate; ➤ Lipsa de conștientizare a populației cu privire la amenințările la adresa mediului și lipsa de cunoaștere a industriilor prietenoase cu mediul; ➤ Depozite de deșuri sau depozite necontrolate pentru tratarea deșeurilor ➤ Nivel scăzut de monitorizare a aerului, apei și solului; ➤ O mare parte din suprafață este expusă la eroziune; ➤ Nivel scăzut de gestionare coordonată a riscurilor; ➤ Infrastructură de mediu neperformantă; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Creșterea gradului de conștientizare a populației cu privire la importanța protejării biodiversității; ➤ Elaborarea în comun a unor planuri și măsuri de protecție a naturii pentru zonele de frontieră, inclusiv stabilirea de zone Natura 2000; ➤ Dezvoltarea serviciilor de utilitate publică (gestionarea deșeurilor, tratarea apelor uzate, cu accent pe cei 5R - refolosire, reducere, reutilizare, restructurare, reciclare); ➤ Monitorizarea comună a principalelor râuri; ➤ Prevenirea și gestionarea în comun a riscurilor; ➤ Utilizarea durabilă a resurselor naturale; ➤ Utilizarea surselor de energie regenerabilă (masă biologică, izvoare termale/fierbinți, energie eoliană, energie solară, utilizarea 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pierderea peisajelor tradiționale din cauza succesiunii plantelor și a declinului agriculturii în zonele îndepărtate; ➤ Biodiversitate în pericol din cauza poluării suplimentare a râurilor; ➤ Controlul insuficient asupra utilizării resurselor naturale; ➤ Schimbări climatice puternice; ➤ Lipsa de finanțare pentru investiții în servicii publice, infrastructură și managementul riscurilor.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Puncte fierbinți și riscuri de mediu, în special din cauza mineritului; 	<p>de combustibili mai puțin poluanți);</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Sensibilizarea reprezentanților sectorului de afaceri/industriilor cu privire la importanța acceptării și aplicării principiilor economiei circulare; ➤ Promovarea acțiunilor care reduc amprenta de carbon și îmbunătățesc performanța generală de mediu. 	
--	---	---	--

O Europă mai socială și incluzivă prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale

Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Creștere ușoară a ratelor de ocupare a forței de muncă; ➤ Măsuri active de ocupare a forței de muncă prevăzute la nivel național; ➤ Existența unor rețele educaționale, sociale și de sănătate, de bază; ➤ Experiență în programele UE (Erasmus, EaSI, Europa pentru cetățeni, EU Health și altele); ➤ Exemple bune de investiții finanțate prin proiecte 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Populația este distribuită inegal; ➤ Marea majoritate a teritoriilor sunt rurale; ➤ Nivel scăzut de urbanizare; ➤ Șomaj ridicat și dualism puternic în ceea ce privește ratele de ocupare a forței de muncă; ➤ Accesibilitatea redusă a serviciilor sociale și de sănătate în regiunile îndepărtate; ➤ Infrastructură medicală extrem de veche; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sprijin pentru crearea de locuri de muncă în rândul populației tinere; ➤ Cooperare în promovarea inovării sociale pentru a spori incluziunea socială; ➤ Promovarea antreprenoriatului social, a inovării și a modelelor de parteneriat public-privat; ➤ Promovarea egalității de șanse și a accesului pe piața muncii; mai multe oportunități de angajare pentru femeile din zonele rurale și 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Emigrarea și migrația tinerilor și a persoanelor educate; ➤ Disparități din ce în ce mai mari din cauza oportunităților de angajare și a migrației; ➤ Îmbătrânirea populației; ➤ Densitatea scăzută a populației; ➤ Rate scăzute de participare la învățământul superior; ➤ Continuarea excluderii sociale a tinerilor;

<p>anterioare de cooperare transfrontalieră;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poziție geografică bună pentru turism; ➤ Numeroase situri de patrimoniu natural, istoric și cultural; ➤ Turismul termal și de wellness reprezintă un mare avantaj pentru aria eligibilă a României; ➤ Durata șederii turiștilor în câteva localități este peste medie; ➤ Creșterea numărului de sosiri a turiștilor străini; ➤ Creșterea capacității de cazare turistică; ➤ Accesibilitate relativ bună a zonei din alte țări; ➤ Un număr mare de elemente de patrimoniu industrial care pot fi reconvertite și redade comunității; ➤ Timișoara și Novi Sad-actori cheie pentru celebrarea Capitalei Culturale Europene 2023, cu evenimente care vor 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rate mai mari ale șomajului în rândul populației tinere active din zonele rurale; ➤ Grupurile vulnerabile - vârstnici, victime ale violenței, populația din zonele rurale, rromi - probleme de incluziune socială; ➤ Rate scăzute de participare la învățământul superior; ➤ Lipsa de experiență practică și mobilitatea redusă a forței de muncă; ➤ Nivelul scăzut de implicare a tinerilor în societate; ➤ Abandonul școlar - ➤ Lipsa de coordonare între piața muncii și sistemul educațional; ➤ Accentul scăzut pus pe educația vocațională, pe antreprenariat și pe dezvoltarea competențelor; ➤ Utilizarea deficitară a instrumentelor și metodelor digitalizate; ➤ Accesul redus la educație pentru minorități și grupuri dezavantajate; 	<p>defavorizate, pentru tineri, pentru alte grupuri sociale defavorizate)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Creșterea cooperării între instituțiile de învățământ și angajatori; ➤ Creșterea accesului la oportunitățile de angajare pentru persoanele din zonele izolate, inclusiv crearea de oportunități pentru activități independente (start-up-uri în agricultură și turism, crearea de rețele/clustere, educație pentru generarea de noi competențe și/sau formare profesională) ➤ Atractivitatea potențială a pieței locale românești pentru forța de muncă de dincolo de graniță sau investițiile companiilor românești în Serbia și creșterea ratei de ocupare a forței de muncă în Serbia; ➤ Intensificarea cooperării transfrontaliere și a creării de rețele în domenii-cheie care îi afectează pe tineri (ocuparea forței de muncă, educație, cooperare culturală, incluziune socială); ➤ Disponibilitatea instrumentelor și metodelor digitalizate pentru educație; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Politicile de tineret nu ocupă un loc important pe agenda locală, regională și națională; ➤ Lipsa de finanțare pentru infrastructură și echipamente de înaltă calitate; ➤ Lipsa de interes a personalului medical pentru a lucra în zonele rurale/îndepărtate; ➤ Disparități în ceea ce privește accesibilitatea la serviciile de asistență medicală, ca urmare a creșterii serviciilor private de asistență medicală. ➤ Continuarea crizei refugiaților, migrația; ➤ Lipsa de sprijin financiar pentru proiectele de infrastructură; ➤ Aspecte juridice privind drepturile de proprietate pentru terenuri și clădiri. ➤ Pandemie prelungită cu efecte grave în toate domeniile sociale.
---	--	--	---

<p>avea loc și în Kikinda, Pančevo, Vršac, Zrenjanin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Distribuția redusă a infrastructurii și a personalului medical în zona rurală; ➤ Aria programului nu este comercializată ca destinație turistică; ➤ Calitatea scăzută a infrastructurii turistice (de exemplu, hoteluri, stațiuni, facilități de divertisment); ➤ Infrastructură slabă de orientare turistică/interpretare; ➤ "Cerere digitală" scăzută în ceea ce privește turismul în ambele țări (vizibilitate în comunitatea online); ➤ Lipsa de legătură cu căile verzi europene; ➤ Lipsa unor produse turistice competitive; ➤ Competențe scăzute în ceea ce privește dezvoltarea și comercializarea produselor; ➤ Nivel scăzut de informare cu privire la tendințele turismului, măsuri de sprijin; ➤ Lipsa rețelelor cu partenerii locali și cu industria turismului pentru pregătirea și 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Instrumente moderne de comunicare pentru a facilita know-how-ul transfrontalier în acest domeniu; ➤ Crearea unui mediu de sprijin pentru dezvoltarea tinerelor talente și a spiritului antreprenorial (inițiative de înființare, co-working); ➤ Îmbunătățirea accesibilității la serviciile de sănătate; ➤ Echipamente medicale îmbunătățite; ➤ Îmbunătățirea infrastructurii de asistență medicală publică eficientă și la timp; ➤ Dezvoltarea de parteneriate transfrontaliere în domeniul protecției sociale și al sănătății prin instrumente și servicii dezvoltate și/sau puse în aplicare în comun; ➤ Punerea în comun a resurselor și dezvoltarea unui sistem integrat de specializare pentru centrele de sănătate; ➤ Strategiile naționale și regionale existente în domeniul turismului; ➤ Dezvoltarea de instrumente de promovare inovatoare (de exemplu, site-uri web, aplicații); 	
---	--	---	--

	<p>certificarea calității produselor turistice;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dezvoltarea slabă a etichetelor de calitate pentru excelență în serviciile turistice; ➤ Accesibilitate internă slabă în unele părți, starea precară a infrastructurii rutiere din regiune. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zona se află în centrul bazinului Dunării și al macroregiunii europene a Dunării; ➤ Identificarea potențialului turistic transfrontalier prin intermediul strategiilor existente și al proiectelor de cooperare transfrontalieră implementate; ➤ Produse turistice comune nou dezvoltate; ➤ Activități de promovare a turismului stabilite; ➤ Potențialul zonei eligibile de a deveni o destinație turistică transfrontalieră de sănătate; ➤ Potențial pentru dezvoltarea ecoturismului; ➤ Potențial pentru dezvoltarea turismului de-a lungul canalului Bega; ➤ Potențial pentru dezvoltarea turismului cultural, turismului sportiv (trasee de biciclete, drumeții etc.) ➤ Un număr mare de spații publice care să fie folosite de comunitate (după regenerare). 	
--	---	--	--

O mai bună guvernanță a cooperării

Puncte forte	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nivelul crescut de cooperare între organizațiile din țările participante la program; ➤ Sprijinul UE pentru un obiectiv specific Interreg dedicat consolidării capacităților, contribuției la strategiile macroregionale/de bazin maritim și reducerii obstacolelor transfrontaliere - "o mai bună guvernanță a cooperării"; ➤ Mai multe acorduri semnate de România și Serbia în domeniul combaterii crimei organizate, a traficului de droguri și a terorismului internațional. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ În calitate de frontieră externă, diferențele și obstacolele juridice și administrative sunt mai diverse; ➤ Frontieră combinată terestră și fluvială - este nevoie de echipamente și activități de protecție a frontierei mai diverse. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Consolidarea capacităților instituționale pentru îmbunătățirea serviciilor publice; ➤ Soluții inovatoare care utilizează tehnologii de ultimă generație și sisteme IT la scară largă pentru a îmbunătăți interoperabilitatea, securitatea și rentabilitatea; ➤ Reducerea vulnerabilității frontierelor externe pe baza unei conștientizări cuprinzătoare a situației, garantarea unor frontiere sigure, securizate și funcționale ale UE; ➤ Reducerea complexității, a duratei și a costurilor interacțiunii transfrontaliere. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Diferențe în ceea ce privește capacitatea instituțională; ➤ Creșterea obstacolelor transfrontaliere din cauza continuării crizei refugiaților, a creșterii migrației și a altor provocări actuale și viitoare; ➤ Lipsa capacităților financiare pentru asigurarea cofinanțării.

3. Complementarități și sinergii cu alte forme de sprijin

Programul sprijină orientările strategice stabilite în Strategia pentru Balcanii de Vest și se bazează pe trei din cele șase inițiative emblematice ale acesteia, după cum urmează: Inițiativa de **consolidare a sprijinului pentru dezvoltarea socio-economică** (în special pentru cercetare și inovare, sprijin pentru sectorul social, educație și sănătate), Inițiativa de **sprijinire a reconcilierii și a relațiilor de bună vecinătate** (în special pentru sprijin în domeniul educației, culturii și tineretului) și Inițiativa de **consolidare a angajamentului în domeniul securității și migrației** (în special pentru cooperarea în domeniul securității frontierelor și al gestionării migrației).

În plus, la elaborarea programului s-a luat în considerare întregul cadru strategic care reglementează relațiile UE cu țările IPA. Astfel, o atenție deosebită a fost acordată *concluziilor summitului Balcanilor de Vest de la Poznan* (în special în domenii precum educația, cercetarea și inovarea și securitatea), *Comunicării privind politica de extindere a UE* (în special în ceea ce privește drepturile fundamentale în ceea ce privește excluziunea socială, marginalizarea și discriminarea, migrația), *Declarației de la Sofia și Agendei prioritare de la Sofia* (în special în ceea ce privește dezvoltarea culturală și socială, provocările în materie de securitate, migrația și gestionarea frontierelor) și *Agenda verde pentru Balcanii de Vest* (în special pentru combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și deblocarea potențialului economic al economiei ecologice, cu emisii reduse de dioxid de carbon și circulare din regiune), valorificând în același timp sinergiile și complementaritatea cu alte forme de sprijin, inclusiv contribuția potențială la atingerea obiectivelor SUERD și EUSAIR.

Obiectivele specific stabilite de program vor fi, de asemenea, urmărite în conformitate cu obiectivul de promovare a dezvoltării durabile, ținând seama de obiectivele de dezvoltare durabilă ale Națiunilor Unite, de Acordul de la Paris și de principiul *a nu aduce atingere în mod semnificativ (DNSH)*.

Astfel, 35.5% din alocarea financiară IPA pentru viitorul program este dedicat atingerii obiectivelor climatice, așa cum este prevăzut în art. 6 din Regulamentul privind dispozițiile comune, anexa 1, în considerentul 5 Interreg, iar 11% din pachetul financiar este alocat biodiversității, în conformitate cu ambiția stabilită la considerentul 11 din Regulamentul privind dispozițiile comune.

Pe parcursul programului, au fost preluate elemente din Agenda teritorială 2030 și din Carta de la Leipzig, care propun o abordare bazată pe loc și un cadru de guvernare pe mai multe niveluri pentru atingerea unei calități ridicate a vieții și pentru sprijinirea dezvoltării durabile și a atenuării și adaptării la schimbările climatice în aria programului. Astfel, pe parcursul întregului ciclu de viață al programului și al proiectelor sale, elemente precum utilizarea strategică a achizițiilor publice, criteriile de calculare a costurilor pe durata ciclului de viață, principiul a nu aduce atingere în mod semnificativ, vor fi luate în considerare.

În plus, protejarea drepturilor fundamentale reprezintă atât o condiție prealabilă pentru obținerea finanțării, cât și o prioritate în timpul implementării proiectelor, care vor trebui să respecte Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Asigurarea accesului și oportunităților pentru toți, înlăturarea barierelor din calea sănătății, educației și culturii, asigurarea disponibilității serviciilor publice de calitate și la timp, sunt obiective consacrate în conceperea programului, având durabilitatea în centrul intervențiilor programului.

De asemenea, noua inițiativă Europeană Bauhaus, va ghida punerea în aplicare a acțiunilor, ca element de context, oferind oportunități pentru ca proiectele să contribuie, prin includerea unor elemente precum: *reconectarea cu natura, redobândirea unui sentiment de apartenență, prioritizarea locurilor și a persoanelor care au cea mai mare nevoie de aceasta și încurajarea pe termen lung a ciclului de viață și a gândirii integrate în ecosistemul industrial*.

Proiectele implementate în cadrul programului pot contribui cu o gamă largă de soluții, de la activități educaționale și culturale, care joacă un rol esențial în tranziția de paradigmă către

noi comportamente și valori, la implementarea de soluții bazate pe natură care abordează inundațiile, spre exemplu, făcând în același timp mediul construit mai atractiv.

Crearea unor legături puternice cu natura, acceptarea durabilității și a incluziunii, în același timp abordând utilizarea nesustenabilă a resurselor și a deșeurilor, sunt toate obiective realizabile în cadrul axelor prioritare ale programului.

De asemenea, integrarea măsurilor 5R, punerea în aplicare a soluțiilor pentru ecologizarea orașelor și utilizarea de materiale bazate pe natură, provenite din surse durabile și a unui model ambițios în materie de poluare zero, pe tot parcursul programului, de la acțiuni de mediu la turism, sunt obiective orizontale care pot contribui la punerea în aplicare a noii inițiative Europene Bauhaus.

Prin promovarea unei vieți sănătoase și durabile prin îmbunătățirea/reabilitarea spațiilor comune care urmează să fie utilizate de comunitatea locală și utilizarea bunurilor culturale (patrimoniul, artă, artizanat local, etc.) și a bunurilor naturale (peisaje, resurse naturale, etc.), proiectele pot oferi oportunități de conectare și interacțiune socială, inclusiv pentru persoanele expuse riscului de excluziune sau sărăcie, elementul obligatoriu care creează un sentiment de apartenență.

În plus, un inventar al tuturor spațiilor publice (culturale, naturale și industriale), a fost realizat la nivelul ariei programului, pentru a fi luate în considerare în vederea re-utilizării, regenerării și transformării.

De asemenea, îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate pentru persoanele aflate în sate mici, zone rurale și izolate, este un aspect orizontal deja luat în considerare în cadrul intervențiilor programului în perioada 2014-2020 și care va fi continuat în cadrul Programului, pentru a contribui la noua inițiativă Europeană Bauhaus.

În pofida eforturilor depuse de programele individuale, un impact mai mare este creat prin reunirea resurselor de la UE, precum și de la alți donatori, pentru a crea sinergii și complementarități. Pentru consolidarea capacităților și pentru un răspuns eficient la nevoile comunităților din zona de frontieră, în special în ceea ce privește crearea unei Europe mai sigure și mai securizate sau a unei Europe mai ecologice, care reprezintă provocări transversale și transfrontaliere, este necesară o coordonare sporită a acțiunilor.

În acest sens, complementaritatea cu acțiunile susținute de Fondul de Securitate Internă pentru intensificarea operațiunilor comune transfrontaliere, cum ar fi patrulile comune, sau cu cele care vizează consolidarea capacităților prin activități de instruire și preluarea de noi tehnologii, reprezintă o preocupare constantă. În plus, se urmărește sinergia cu acțiunile sprijinite de Fondul de management integrat al frontierelor (IBMF), care vizează facilitarea și asigurarea uniformității între controlul la frontieră și cel vamal, pentru a face frontiera externă mai puternică. De asemenea, pentru acțiunile legate de combaterea migrației, este necesară o cooperare sporită între țările partenere în cadrul programului și o complementaritate cu intervențiile finanțate prin Fondul pentru azil și migrație (AMF).

Măsura specială privind gestionarea migrației, programele IPA multi-beneficiari, Instrumentul UE care contribuie la stabilitate și pace, Mecanismul de protecție civilă al UE, sunt doar câteva instrumente care trebuie luate în considerare pentru a crea sinergii la nivelul acțiunilor propuse și pentru a spori cooperarea pe teren între instituțiile partenere din cele două țări.

La nivel național, în România, Programul trebuie să creeze complementarități și sinergii cu Programele Operaționale Regionale Vest și Sud-Vest, Programul de Dezvoltare Durabilă, Programele de Reducere a Sărăciei și Sănătate, în domeniile sănătății, educației, eficienței energetice, biodiversității și riscurilor legate de schimbările climatice, turismului și patrimoniului cultural.

Deși este clar că, pentru a realiza cele menționate mai sus, este esențială o finanțare adecvată, iar programele de cooperare transfrontalieră trebuie să se coordoneze și să se completeze cu alte programe finanțate de UE și cu contribuția altor donatori, este nevoie, de asemenea, de o concentrare tematică și de așteptări realiste în ceea ce privește ceea ce se poate realiza cu finanțarea UE în contextul cooperării transfrontaliere.

Pentru a asigura intervenții eficiente și coerente și pentru a respecta principiul bunei gestiuni financiare, acțiunile din cadrul programului trebuie să fie consecvente și complementare cu toate celelalte programe finanțate de UE, evitând în același timp dubla finanțare.

Finanțarea UE în cadrul programului va fi completată de refluxurile provenite din programele și fondurile anterioare anului 2021 și de sumele alocate prin intermediul CFM, al mecanismului de redresare și de reziliență și al Planului economic și de investiții în Balcanii de Vest.

Prin urmare, în toate etapele procesului, se va avea în vedere o coordonare eficientă pentru a proteja consecvența, coerența, complementaritatea și sinergia între sursele de finanțare, în vederea obținerii unui impact maxim și a unor beneficii tangibile pentru cetățenii din ambele țări participante la program.

Având în vedere acest lucru, deși programul se concentrează exclusiv pe proiectele cu impact transfrontalier, acesta poate fi complementar cu acțiunile menite să repare daunele economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus, finanțate prin intermediul Facilității de redresare și de reziliență, precum și cu Planul economic și de investiții în Balcanii de Vest și cu Agenda verde aferentă acestuia.

În timp ce mecanismul de redresare și de reziliență este un instrument temporar de redresare, strâns legat de prioritățile care vizează o redresare durabilă și favorabilă incluziunii pe termen lung, care promovează tranziția ecologică și digitală, programul de cooperare transfrontalieră încurajează parteneriatele de lungă durată care abordează obiective bine definite și provocări cu o dimensiune transfrontalieră. Pentru a asigura o mai mare eficiență, este necesară o articulare strânsă între programele naționale și regionale și programul de cooperare transfrontalieră.

Prin urmare, sprijinul acordat în cadrul mecanismului de redresare și de reziliență va fi adăugat sprijinului acordat în cadrul programului, prin instituirea reformelor necesare pentru a profita de avantajele finanțării UE, optimizarea mecanismelor de coordonare și promovarea sinergiilor și asigurarea unei coordonări eficiente.

4. Lecții învățate din experiența anterioară

Strategia Programului Interreg IPA CBC România-Serbia 2014-2020 s-a axat pe provocările cheie ale regiunii de frontieră și pe răspunsurile disponibile pentru a rezolva problemele existente, și anume:

- Depășirea problemelor specifice legate de conectivitatea regiunii, atât pe plan intern, între regiunile de frontieră, cât și, în mod esențial, pe plan extern, între regiunea de frontieră și zonele învecinate;
- Abordarea problemei lipsei de competitivitate, care este o problemă comună care afectează economia zonei de frontieră în ansamblu, cu efecte negative atât în zona de frontieră românească, cât și în cea sârbă. Aceasta include aspecte precum antreprenoriatul și activitatea întreprinderilor, inovarea și nivelurile de investiții;
- Abordarea aspectelor cheie ale dezvoltării rurale care sunt caracteristice regiunilor de pe ambele părți ale frontierei și care ar beneficia de o acțiune transfrontalieră comună în domeniul cheie, cum ar fi (inter alia) agricultura, dezvoltarea turismului rural și provocările specifice ale pieței muncii în zonele rurale;
- Abordarea provocărilor comune semnificative în materie de mediu și a aspectelor specifice ale pregătirii locale/regionale în legătură cu situațiile de urgență transfrontaliere;
- Depășirea frontierei percepută ca "diviziune" și promovarea unei - cooperări crescute și a contactului între regiunile și comunitățile de pe ambele părți ale frontierei.

Aceste probleme au fost abordate prin intermediul a 4 priorități:

- PA 1: Promovarea ocupării forței de muncă și consolidarea serviciilor pentru o creștere favorabilă incluziunii
- PA 2: Protecția mediului și managementul riscurilor

- PA 3: Mobilitate și accesibilitate durabile
- PA 4: Atractivitatea pentru turismul durabil/sustenabil

Conform feedback-ului primit de la părțile interesate, strategia programului a fost în continuare coerentă, în 2019, cu mediul socio-economic din zona transfrontalieră și atât logica de intervenție, cât și nevoile, rămân valabile. După evaluarea care a luat în considerare schimbările structurale și economice din perioada de implementare a programului, ipotezele analizei SWOT au rămas în mare parte aceleași, fiind marcate de recesiunea economică.

Rezultatele celor trei apeluri de proiecte desfășurate pe parcursul implementării programului 2014-2020 au demonstrat că grupurile țintă au generat un număr mare de proiecte care au abordat toate prioritățile. În total, au fost contractate și finanțate 72 de proiecte, inclusiv 2 proiecte strategice.

Rezultatele bune obținute pot fi valorificate prin crearea de clustere (medicina poate fi un domeniu) care vor genera proiecte cu impact și valoare adăugată mai mare.

Conform raportului de evaluare intermediară realizat în 2019, programul a avut o implementare fără probleme, cu un risc scăzut de dezangajare și o probabilitate ridicată de a atinge majoritatea obiectivelor în ceea ce privește indicatorii de realizare. În plus, evaluarea a arătat că interesul pentru depunerea cererilor de finanțare în cadrul programului 2021-2027 este foarte mare atât din partea beneficiarilor, cât și a solicitanților. Domeniile de intervenție pentru care s-a exprimat un interes ridicat pentru cooperare sunt educația și mediul.

Programul 2014-2020 a produs rezultate pozitive în domeniu în ceea ce privește îmbunătățirea tangibilă a calității vieții oamenilor. Cu toate acestea, nevoile identificate de program în acest domeniu sunt încă valabile și confirmate.

De asemenea, acțiunile întreprinse pentru a reduce sarcina administrativă, în special datorită sistemului eMS (care a avut un nivel ridicat de accesibilitate și ușurință de utilizare pentru beneficiari și potențiali solicitanți și a crescut nivelul de simplificare și transparență în întregul flux de lucru al procedurilor de monitorizare) și introducerea unor opțiuni de cost simplificate s-au dovedit a fi eficiente.

În continuare, Programul a semnat acordul de licență pentru JeMS, dezvoltat de Interact la 19 mai 2021, menit să asigure funcționalitate deplină pentru toate schimburile dintre beneficiari și toate autoritățile programului, acestea realizându-se prin intermediul schimbului electronic de date, în conformitate cu anexa XIV la Regulamentul prevederilor comune. De asemenea, prin utilizarea Jems și a instrumentelor armonizate de punere în aplicare care stau la baza acestora, se va asigura un grad ridicat de abordare coordonată între programele Interreg în domeniul principiilor orizontale, pe tot parcursul ciclului de viață al proiectelor finanțate (pregătire, selecție, implementare, monitorizare și raportare), în conformitate cu articolul 9 și articolul 22(2) al Regulamentului Interreg.

În plus, pe baza informațiilor colectate în timpul evaluării intermediare a programului, o adoptare mai largă a opțiunilor de costuri simplificate ar facilita o punere în aplicare mai eficientă a programului și a proiectelor.

Beneficiarii s-au confruntat în continuare cu probleme în ceea ce privește pregătirea proiectului (de exemplu, identificarea partenerului, definirea bugetului și încadrarea activității) și punerea în aplicare (de exemplu, cofinanțarea, achizițiile publice și executarea contractelor). Se poate oferi mai mult sprijin în timpul fazei de depunere a candidaturilor, pentru a ajuta solicitanții să identifice partenerul de proiect potrivit.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada de programare anterioară și a evaluării intermediare a programului 2014-2020, vor fi luate în considerare o serie de acțiuni pentru perioada 2021-2027:

- O bază de date pentru capitalizare a fost creată pe site-ul web al programului, iar beneficiarii au fost invitați, încă din etapa de consultare, pentru perioada de după 2020 (octombrie-

noiembrie 2019) să găsească realizări și rezultate relevante care pot fi reproduse și/sau valorificate; în acest sens, fondurile de asistență tehnică 2014-2020 vor fi utilizate și pentru pregătirea programului 2021-2027, inclusiv pentru activitățile de capitalizare. Au fost organizate evenimente tematice dedicate (de exemplu, sănătate, turism, situații de urgență, cultură) cu scopul de a disemina realizările și rezultatele proiectelor deja finanțate. Atelierele tematice organizate în octombrie 2020 au avut ca scop stabilirea de noi parteneriate și rețele și generarea de noi idei de proiecte.

- Programul va utiliza formularul standard de candidatură/înscrisoare elaborat de INTERACT (grupul de lucru HIT) pentru toate programele Interreg. Aspectele referitoare la aspectele orizontale vor fi incluse într-o manieră mai amplă în Ghidul solicitantului și în zilele de informare organizate cu ocazia deschiderii apelurilor de propuneri.

- În contextul înființării CM, în zona programului și la nivel național, se va desfășura un amplu proces de consultare, cu respectarea codului de conduită, care va avea în vedere o participare echilibrată a părților interesate, reprezentând domeniile social, economic, educațional, cultural sau turistic. Procesul de selecție a partenerilor sociali și a ONG-urilor, ca membri în cadrul JMC, va lua în considerare și experiența acestora în proiecte/programe transfrontaliere.

- Solicitanților li se va oferi mai mult sprijin în identificarea partenerului de proiect potrivit prin organizarea de forumuri de căutare a partenerilor; de asemenea, facilitatea de căutare a partenerilor va fi disponibilă pe site-ul web al programului.

- Un sprijin mai specific pentru beneficiari în ceea ce privește achizițiile publice va fi oferit prin intermediul unor cursuri de formare, așa cum au fost organizate în perioada de programare 2014-2020.

- Pe parcursul implementării programului, Autoritatea de Management va promova utilizarea strategică a achizițiilor publice pentru a sprijini obiectivele de politică (inclusiv eforturile de profesionalizare pentru a aborda lacunele de capacitate). Beneficiarii ar trebui să fie încurajați să utilizeze mai multe criterii legate de calitate și de costurile pe durata ciclului de viață. Atunci când este posibil, în procedurile de achiziții publice ar trebui să fie încorporate considerente sociale și de mediu (de exemplu, criterii ecologice de achiziții publice), precum și stimulente pentru inovare.

- Sesiunile de formare privind ajutoarele de stat, controlul și gestiunea financiară vor fi organizate după lansarea cererilor de propuneri și, de asemenea, în timpul perioadei de implementare a proiectelor (în special pentru gestiunea și controlul financiar).

- Respectarea principiilor egalității de gen și nediscriminării, inclusiv pentru persoanele care au un istoric în domeniul migrației, va fi mai bine evidențiată în timpul implementării proiectelor, prin intermediul procedurilor de implementare (ghidurile solicitantului, declarațiile prevăzute).

- Se intenționează să se utilizeze în cea mai mare măsură costurile simplificate și sume forfetare pentru pregătirea și încheierea proiectelor.

- S-ar putea alocă mai multe resurse pentru canalele de comunicare care s-au dovedit a fi cele mai eficiente pentru a ajunge la beneficiari și la potențialii beneficiari, cu un accent mai mare pe social media.

5. Coordonarea cu strategiile macro-regionale (SUERD și EUSAIR)

Viitorul program IPA de cooperare transfrontalieră cu participarea regiunilor din România și Serbia este strâns legat de Strategia europeană pentru regiunea Dunării (SUERD) și de "Strategia europeană pentru regiunea adriatică și ionică" (EUSAIR).

Programul are ca scop integrarea unor acțiuni și abordări inovatoare de cooperare în toate regiunile, în complementaritate cu strategiile macroregionale menționate mai sus.

Zona programului se află în centrul macroregiunii europene a Dunării și se suprapune parțial cu macroregiunea europeană adriatico-ionică, la care Serbia participă cu întregul său teritoriu. Cele două țări partenere includ o mare parte din bazinul fluviului Dunărea, suprafața totală a acestora reprezentând 10% din bazin în Serbia și 29% în România.

În ceea ce privește strategiile macroregionale, întreaga zonă de program poate fi considerată o zonă funcțională.

Pilonii comuni ai SUEDR și EUSAIR urmează să fie integrați în prioritățile programului, respectiv cele legate de energia verde și durabilă, protecția mediului, biodiversitatea și habitatele naturale, consolidarea capacității instituționale și a cooperării, gestionarea frontierelor și securitatea, dar și cele legate de cultură și turism, promovarea valorilor culturale și turistice comune, turismul durabil și responsabil.

A fost creată o gamă largă de rețele de cooperare între autoritățile naționale, regionale și locale, dar și între alte organizații, cum ar fi ONG-uri, organizații de finanțare a cercetării și instituții academice, asociații din sectorul de afaceri și grupuri de mediu. Aceste rețele și instituții au jucat un rol important în programele anterioare de cooperare transfrontalieră, deoarece în perioada de programare 2007-2013 a fost lansat un apel tematic dedicat SUERD, iar România-Serbia a fost primul program de cooperare teritorială care a finanțat proiecte dedicate exclusiv Strategiei UE pentru regiunea Dunării. În perioada 2014-2020, 8,85 mil. (fonduri UE) pentru 17 proiecte au fost dedicate exclusiv turismului și culturii, în timp ce toate proiectele finanțate în cadrul programului au contribuit la punerea în aplicare a SUERD.

În urma documentului de orientare transfrontalieră emis pentru programul Interreg IPA CBC România-Serbia în octombrie 2019 și după selectarea obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice care vor primi finanțare în următoarea programare, autoritățile programului au fost în permanență active pentru a asigura o mai bună coordonare între MRS și program. Astfel, a fost inițiat un proces de consultare pentru a se ajunge la o abordare coordonată strânsă cu NC și PAC ale strategiilor macroregionale relevante pentru zona programului (SUEDR și EUSAIR), la 19 mai 2020, pentru a identifica obiectivele strategice comune, pentru a realiza o coordonare generală proactivă cu strategiile macroregionale și cu părțile interesate relevante, pentru a identifica acțiuni coordonate între programele Interreg din regiune și structurile macroregionale și părțile interesate și pentru a aborda provocări comune, cum ar fi amenințările la adresa mediului și migrația.

Procesul de consultare a continuat în cadrul următoarelor evenimente de coordonare și încorporare a MRS, care au avut loc la 23 aprilie 2021 și la 10 iunie 2021. Evenimentul din 23 aprilie a înființat rețeaua IPA și NDICI din regiunea Dunării pentru a facilita comunicarea, schimbul de informații și pentru a colabora îndeaproape, într-un mod coordonat și integrat. Cel de-al doilea eveniment, care a avut ca lider Programul Interreg IPA CBC România-Serbia, a fost organizat cu sprijinul Președinției slovice a SUERD, al Punctului strategic pentru Dunăre și cu participarea Comisiei Europene și s-a concentrat mai mult pe stadiul de programare și pe modul în care autoritățile programelor și reprezentanții strategiilor macroregionale se pot sprijini reciproc pentru a maximiza impactul acțiunilor și al fondurilor în regiune. Evenimentul din iunie 2021 s-a axat atât pe schimbul de bune practici în regiune, cât și pe identificarea sinergiilor între proiectele de importanță strategică și/sau de infrastructură mare deja identificate pentru a primi finanțare în cadrul programelor 2021 - 2027. Pentru a asigura coerența și pentru o abordare mai practică, au fost invitați să se alăture sesiunii și reprezentanți ai autorităților din cadrul programelor de cooperare transfrontalieră din cadrul FEDR.

Programul a fost implicat, de asemenea, în cel de-al doilea eveniment de încorporare al Grupului operativ SUERD organizat în timpul primei Săptămâni MRS, 20 februarie 2020, în cel de-al treilea grup operativ SUERD organizat la 22 ianuarie 2021 și în reuniunea coordonatorilor naționali SUERD cu autoritățile de management din regiunea Dunării - Sesiunea tematică paralelă II organizată în timpul Forumului anual SUERD 2020.

Întregul proces a fost menit să genereze complementarități și să identifice posibilități de cooperare în ceea ce privește proiectele coordonate și/sau acțiunile macroregionale comune, creând un efect cumulativ.

Numai printr-o acțiune coordonată între programele Interreg din regiune și structurile macroregionale și proiectele părților interesate se pot exploata toate oportunitățile de punere în comun a resurselor necesare pentru abordarea provocărilor comune, cum ar fi amenințările la adresa mediului, migrația etc.

Strategia UE pentru regiunea Dunării (SUERD)

Programul urmărește să creeze sinergii și complementarități cu EUSAIR și să contribuie direct la punerea în aplicare a strategiei macro-regionale pentru regiunea Dunării. În plus, acesta încearcă să promoveze complementaritățile cu alte proiecte puse în aplicare în cadrul SUERD și EUSAIR și poate contribui, de asemenea, la facilitarea schimbului de experiență și a transferului de expertiză între părțile interesate relevante din cadrul SUERD și EUSAIR.

Strategia UE pentru regiunea Dunării (SUERD) oferă un cadru general pentru unele părți ale zonei Europei Centrale și de Sud-Est, cu scopul de a promova integrarea și dezvoltarea integratoare. Regiunea Dunării cuprinde 14 țări (Germania, Austria, Republica Slovacă, Republica Cehă, Ungaria, Slovenia, România, Bulgaria, Croația, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Republica Moldova și Ucraina). Astfel, regiunea Dunării cuprinde întreaga zonă a programului, în timp ce toate proiectele care urmează să fie finanțate contribuie într-un fel și într-o anumită proporție la realizarea obiectivelor SUERD.

Cei patru piloni ai strategiei (Conectarea regiunii Dunării, Protejarea mediului în regiunea Dunării, Consolidarea prosperității în regiunea Dunării și Consolidarea regiunii Dunării) sunt toți abordați în cadrul priorităților și obiectivelor programului.

Acesta este însoțit de un plan de acțiune "recent revizuit al SUERD", care cuprinde unsprezece domenii prioritare, defalcate în acțiuni și exemple de proiecte. Lista propusă de acțiuni strategice a fost luată în considerare în strategia programului.

Relațiile dintre zona programului și regiunea Dunării pot fi analizate în următoarele domenii principale: mobilitate, energie, mediu, riscuri și dezvoltare socio-economică.

În toate aceste domenii de interacțiune pot fi identificate provocări și oportunități, în funcție de scara fenomenelor, locală, regională sau internațională, și în funcție de principalii factori determinanți, cum ar fi schimbările globale de mediu sau piețele turistice internaționale, de exemplu.

În unele zone, se poate identifica o interdependență puternică între aria programului și regiunea Dunării în general. Aceste domenii sunt dominate de factori internaționali și interregionali, cu efecte care depășesc în mare măsură dimensiunea regională. Câteva exemple: reducerea și prevenirea poluării solului, apei și aerului de către sursele industriale și urbane, controlul și atenuarea riscurilor de mediu, dezvoltarea integrării rețelelor europene de transport. În aceste domenii, acțiunea partenerilor de proiect ar trebui să se concentreze pe integrarea acțiunilor locale cu strategiile la nivelul regiunii Dunării.

În alte domenii, intervențiile nu depind în totalitate, dar pot beneficia de cooperarea la nivelul regional mai larg al Dunării. Printre aceste domenii, conservarea resurselor de mediu, a biodiversității, a peisajului; dezvoltarea surselor de energie regenerabilă; creșterea turismului; reducerea surselor de poluare localizate; promovarea inițiativelor de inovare inteligentă pot fi menționate ca potențiale beneficiare ale acțiunilor de cooperare transfrontalieră.

Pe parcursul punerii sale în aplicare, programul poate elabora criterii specifice de evaluare a proiectelor pentru a încuraja proiectele care sprijină prioritățile SUERD (de exemplu, alocarea de fonduri bugetare, cereri de propuneri specifice pentru SUERD, alocarea de puncte suplimentare pentru proiectele care contribuie la obiectivele și acțiunile macroregionale).

Strategia UE pentru regiunea adriatică și ionică (EUSAIR)

Strategia UE pentru regiunea adriatică și ionică (EUSAIR) este o strategie macroregională care oferă un cadru general pentru țările din regiunea adriatică și ionică (Croatia, Grecia, Italia, Slovenia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Serbia, Macedonia de Nord) și pentru părțile interesate.

Obiectivul general al EUSAIR este de a promova prosperitatea și creșterea economică și socială în regiune prin îmbunătățirea atractivității, competitivității și conectivității acestora și abordează provocările și oportunitățile comune în patru domenii/ piloni tematici:

1. Creștere albastră
2. Conectarea regiunii
3. Calitatea mediului
4. Turism durabil

Planul de acțiune al strategiei ar trebui să fie pus în aplicare prin mobilizarea și alinierea tuturor fondurilor UE, internaționale, naționale și private disponibile, relevante pentru cei patru piloni și pentru subiectele specifice identificate în cadrul fiecărui pilon. Astfel, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și Orizont 2020, care vizează creșterea albastră ca unul dintre domeniile sale de interes pentru RTD, pot oferi un sprijin esențial pentru punerea în aplicare a acțiunilor și proiectelor din cadrul pilonului 1. De mare relevanță pentru pilonul 2, mecanismul Conectarea Europei (Connecting Europe Facility - CEF) 2014-2020 sprijină dezvoltarea unor rețele transeuropene performante, durabile și eficiente interconectate în domeniul transporturilor, al energiei și al serviciilor digitale. Facilitatea se concentrează pe proiecte cu o valoare adăugată ridicată la nivelul UE, cum ar fi construirea legăturilor transfrontaliere lipsă și eliminarea blocajelor de-a lungul principalelor coridoare transeuropene de transport. CEF creează un efect de pârghie semnificativ și atrage fonduri publice și private suplimentare prin utilizarea unor instrumente financiare inovatoare, în special a obligațiunilor UE pentru proiecte. Finanțarea CEF pentru acțiuni în țările în curs de preaderare poate fi acordată dacă aceste acțiuni sunt necesare pentru punerea în aplicare a unor proiecte de interes comun. Coordonarea CEF cu programul de cercetare și inovare Orizont 2020, precum și cu fondurile structurale și de coeziune, va fi esențială. Comisia a propus ca părți importante din bugetul FESI pentru perioada 2014-2020 să fie dedicate proiectelor legate de infrastructura energetică, de transport și de TIC. În ceea ce privește pilonul 3, fondurile din cadrul programului LIFE sunt deschise și pentru statele care nu sunt membre. Acest program menționează în mod explicit acțiunile transfrontaliere și include atât un pilon de atenuare, cât și unul de adaptare. Pilonul 4 poate beneficia, printre altele, de programul COSME pentru IMM-uri.

Oportunitățile de a genera sinergii strategice mai puternice între EUSAIR și programarea UE la nivel național, inițiativele regionale sau sectoriale includ integrarea priorităților EUSAIR în cadrul proiectelor cu impact mare, cu efecte multiplicatoare și/sau proiecte coordonate. Mai multe programe pot contribui la finanțarea acestor proiecte coordonate și, astfel, efectele vor fi multiplicare, iar impactul finanțării UE pe teren va fi mai vizibil.

6. Arhitectura Programului Interreg IPA - România-Serbia 2021-2027

•SO 1 consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare;

•SO 2 promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în aceasta;

•OS 3: promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;

•SO 4 promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastru și a rezilienței, luând în considerare abordările bazate pe ecosisteme;

**P1: Protecția
mediului și
managementul
riscurilor**

•SO 1 îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în domeniul educației, al formării și al învățării pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și on-line;

•SO 2 asigurarea accesului egal la asistență medicală și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, precum și promovarea tranziției de la asistența instituțională la cea bazată pe familie și comunitate;

•SO 3: consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială;

**P2: Dezvoltare
socială și
economică**

•SO: consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate

**P3: Creșterea
capacității de
gestionare a
frontierelor**

1.3. Justificarea selecției obiectivelor de politică și a obiectivelor specifice Interreg, a priorităților corespunzătoare, a obiectivelor specifice și a formelor de sprijin, abordând, dacă este cazul, legăturile lipsă în infrastructura transfrontalieră

Tabelul 1

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
<p>1. O tranziție mai ecologică și cu emisii reduse de dioxid de carbon către o economie netă cu emisii zero de dioxid de carbon și o Europă rezilientă prin promovarea unei tranziții energetice curate și echitabile, a unor investiții ecologice și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane durabile</p>	<p>1. Consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare;</p>	<p>1. Protecția mediului și managementul riscurilor</p>	<p>Investițiile în domeniul protecției mediului și al conservării naturii, biodiversității și infrastructurii verzi se bazează pe nevoile din aria programului, cum ar fi: infrastructura de mediu neperformantă, punctele fierbinți și riscurile de mediu, lipsa de conștientizare a populației cu privire la amenințările la adresa mediului și lipsa de cunoștințe cu privire la soluțiile prietenoase cu mediul etc.</p> <p>Pornind de la potențialul deja existent al zonei de frontieră, și anume: natură și peisaj bine conservate, biodiversitate bogată, un număr mare de zone și peisaje protejate, investițiile pentru reducerea tuturor formelor de poluare și pentru conservarea și protecția acestor zone sunt menite să atenueze riscurile privind pierderea ecosistemelor, biodiversitatea amenințată din cauza poluării suplimentare și a schimbărilor climatice puternice.</p> <p>De asemenea, investițiile în infrastructura ecologică/soluții bazate pe natură reprezintă o condiție prealabilă absolută pentru crearea unor condiții de viață mai bune pentru populația din zona de frontieră, pentru îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice și pentru favorizarea unei dezvoltări economice durabile.</p> <p>Programul va lua în considerare recomandările Agendei teritoriale 2030 și va promova măsuri de atenuare și de adaptare, cum ar fi promovarea utilizării durabile a terenurilor, a spațiilor deschise și a spațiilor verzi publice, refacerea terenurilor degradate, punerea în aplicare a infrastructurii verzi sau îmbunătățirea calității aerului.</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
	<p>2. <i>Promovarea energiei regenerabile în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate stabilite în aceasta;</i></p>		<p>În plus, punerea în aplicare a măsurilor dedicate reducerii tuturor formelor de poluare (în special în ceea ce privește aerul și apa) și protecția biodiversității va îmbunătăți protecția naturii în beneficiul oamenilor și al economiei.</p> <p>Creșterea nivelului de conștientizare a părților interesate la nivel local cu privire la importanța protecției mediului și la beneficiile pe care aceste acțiuni le au asupra condițiilor lor directe de viață ar putea crește impactul pozitiv general al finanțării. Se va acorda o atenție deosebită educației, formării și accesului la informații pentru a sensibiliza și a încuraja participarea tinerilor care trăiesc în zonele rurale și îndepărtate la problemele legate de mediu și climă.</p> <p>Având în vedere că regiunile Europei trebuie să devină mai competitive și mai rezistente în contextul provocărilor majore care le așteaptă, utilizarea sporită a energiei din surse regenerabile are un rol fundamental în promovarea securității aprovizionării cu energie, a energiei durabile la prețuri accesibile, a dezvoltării tehnologice și a inovării, oferind în același timp beneficii de mediu, sociale și de sănătate, în special în zonele rurale și izolate, în regiunile sau teritoriile cu o densitate scăzută a populației sau în curs de dezindustrializare parțială.</p> <p>Cu un obiectiv de energie regenerabilă de cel puțin 32 % și o finanțare și un sprijin adecvat pentru a asigura implementarea proiectelor de energie regenerabilă, în special la nivel local, se poate afirma că energia curată este esențială pentru un viitor durabil. Soluțiile dezvoltate prin acțiuni pilot comune în domeniul energiei regenerabile și al consumului de energie într-un mod sustenabil, vor reduce impactul asupra mediului și vor proteja sănătatea populației din zona de frontieră, contribuind, în același timp, la o dezvoltare economică durabilă.</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
			<p>În plus, sunt necesare investiții în acest domeniu pentru a consolida sănătatea și bunăstarea cetățenilor din zona de frontieră și pentru a reduce vulnerabilitatea economică și a infrastructurii, din cauza industriilor vechi și poluante.</p> <p>Energiile regenerabile optime și necombustibile nu numai că reduc poluarea aerului, făcând oamenii mai puțin vulnerabili la boli, dar pot contribui la evitarea emisiilor de gaze cu efect de seră și la protejarea comunităților de efectele periculoase ale schimbărilor climatice. În conformitate cu principiul "Nu provoca daune semnificative", arderea biomasei pentru încălzirea locuințelor nu ar trebui încurajată, mai ales în zonele în care se înregistrează depășiri ale valorilor limită ale UE pentru PM și B(a)P.</p> <p>De asemenea, energia regenerabilă este cea mai ieftină sursă de generare de energie nouă pentru mai mult de două treimi din lume și nu are costuri de combustibil, putând reduce povara economică, în special atunci când este asociată cu îmbunătățiri ale eficienței energetice.</p>
	<p>3. <i>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></p>		<p>51 de miliarde de tone de gaze cu efect de seră sunt adăugate în atmosferă în fiecare an, la nivel mondial. Chiar dacă cifra poate fluctua ușor de la un an la altul, în general se află în creștere.</p> <p>În timp ce agricultura reprezintă 19%, iar sectorul transporturilor doar aproximativ 16%, alte sectoare au o pondere mai mare, de exemplu producția de ciment, oțel, plastic - 31% și electricitatea 27% din emisiile de gaze cu efect de seră.</p> <p>Chiar dacă electricitatea reprezintă doar 27% din problemă, ea ar putea reprezenta o parte mai importantă a soluției pe termen lung, deoarece, odată cu renunțarea la arderea hidrocarburilor, energia electrică nepoluantă va fi o piatră de temelie pentru viitor.</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
	<p>4. <i>Promovarea adaptării la schimbările climatice și a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările bazate pe eco-sisteme</i></p>		<p>În timp ce înlocuirea tehnologiilor energetice actuale, de la cele care emit dioxid de carbon la soluțiile cu emisii zero, va fi un proces costisitor în termeni neți, nu trebuie să uităm că prețurile combustibililor fosili nu reflectă întotdeauna daunele pe care le provoacă mediului.</p> <p>Prin urmare, investițiile în eficiența energetică reprezintă nu numai o modalitate foarte eficientă de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, ci și de a contribui la realizarea obiectivului european privind clima și de a atenua provocările de mediu, în special poluarea aerului.</p> <p>De asemenea, aceste investiții stimulează economiile locale prin stimularea industriilor locale inovatoare, a constructorilor, a fabricanților și a companiilor de servicii energetice, creând locuri de muncă durabile și beneficii economice și financiare pe termen lung.</p> <p>În cele din urmă, investițiile în eficiența energetică vor îmbunătăți sănătatea și standardele de viață prin îmbunătățirea confortului termic și a calității aerului, precum și a climatului interior, ceea ce duce la creșterea ratei de productivitate, a capacității de învățare și la îmbunătățirea condițiilor de sănătate.</p> <p>Mecanismele de prevenire, de atenuare și de protecție împotriva dezastrelor trebuie să fie îmbunătățite constant pentru a ține pasul cu provocările actuale și cu schimbările rapide ale mediului, datorate schimbărilor climatice.</p> <p>Investițiile în domeniul adaptării la schimbările climatice și al managementului riscurilor se bazează pe necesitățile din zona programului, cum ar fi: infrastructura de mediu neperformantă, punctele fierbinți și riscurile de mediu, lipsa de conștientizare a populației cu privire la amenințările la adresa mediului și lipsa de cunoștințe cu privire la soluțiile ecologice etc.</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
			<p>Plecând de la potențialul deja existent în zona de frontieră și valorificând acțiunile deja finanțate în domeniul adaptării la schimbările climatice și al managementului riscurilor, se va crea un impact transfrontalier mai mare al intervențiilor. De asemenea, în conformitate cu principiile Agendei teritoriale 2030, programul va investi în răspunsuri personalizate, adecvate contextului teritorial, prin intermediul unor acțiuni pilot dezvoltate și implementate în cadrul proiectelor.</p> <p>Intervențiile propuse sunt menite să atenueze riscurile și impactul schimbărilor climatice în zona de frontieră și să creeze măsuri preventive în procesele de prevenire a riscurilor și de reziliență a zonei în fața dezastrelor, generând în același timp, acolo unde este posibil, servicii ecosistemice suplimentare.</p> <p>Având în vedere amplificarea riscurilor și consecințelor schimbărilor climatice, ale dezastrelor naturale și ale celor provocate de om, utilizarea tehnologiilor digitale moderne (de exemplu, blockchain) și a inteligenței artificiale reprezintă o necesitate pentru o gestionare integrată a acestor procese și pentru atenuarea efectelor negative asupra sănătății și bunăstării populației din zona de frontieră. Blockchain poate sprijini Noua Ordine Ecologică a Europei și Agenda verde a Balcanilor de Vest prin transparență, responsabilitate și trasabilitate a emisiilor de gaze cu efect de seră și poate simplifica tranzacțiile cu carbon și cooperarea în domeniul schimbărilor climatice.</p> <p>Se va acorda o atenție deosebită măsurilor de sensibilizare și informare care să încurajeze participarea populației care locuiește în zona programului la managementul riscurilor și la problemele legate de schimbările climatice.</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
2.O Europă mai socială și incluzivă prin punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale	<p>1.Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în domeniul educației, al formării și al învățării pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online</p>	2.Dezvoltare socială și economică	<p>Investițiile în infrastructură și servicii pentru educație, competențe și asistență medicală se bazează pe nevoile zonei programului, cum ar fi: accesibilitatea redusă la serviciile sociale și de sănătate în regiunile izolate, infrastructura medicală și de sănătate învechită, ratele ridicate ale șomajului în rândul populației active tinere din zonele rurale, grupurile vulnerabile, incluziunea socială redusă.</p> <p>O atenție deosebită va fi acordată educației și formării digitale pentru a îmbunătăți nivelul general al aptitudinilor și competențelor digitale, precum și investițiilor în facilitarea accesului la dispozitive TIC, în special pentru tinerii din zonele rurale și îndepărtate. Mai mult, situația globală recentă privind pandemia COVID-19 a demonstrat necesitatea de a adapta sistemul educațional, pentru a acomoda mijloacele digitale și dotarea corespunzătoare a utilizatorilor pentru a facilita furnizarea de servicii de învățare.</p> <p>Acțiunile și măsurile sunt menite să abordeze lipsa de coordonare între piața muncii și sistemul educațional, ratele scăzute de participare în învățământul superior, lipsa de experiență practică și accentul insuficient pus pe educația vocațională, pe antreprenariat și pe dezvoltarea de competențe.</p> <p>Este extrem de necesar să se pună accentul pe competențele vocaționale și tehnice ale populației pentru a avea un sistem adaptat la piața muncii și pentru a îmbunătăți rezultatele și eficiența educației.</p> <p>De asemenea, trebuie avute în vedere acțiunile de învățare pe tot parcursul vieții, deoarece acest concept a devenit de o importanță vitală odată cu apariția noilor tehnologii care schimbă modul în care primim și colectăm informații, în care colaborăm cu alții și în care comunicăm. Principalele obiective ale politicii de educație pe tot parcursul vieții sunt asigurarea disponibilității și competenței forței de muncă, oferind oportunități educaționale pentru întreaga populație adultă și consolidând coeziunea socială și echitatea -. Obiectivele ar trebui să sprijine eforturile de prelungire a vieții profesionale, de creștere a ratei de ocupare a forței de muncă, de îmbunătățire a productivității, de</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
			implementare a condițiilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de consolidare a multiculturalismului.
	<p><i>2. Asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară;</i></p>		<p>Cu o mare majoritate a teritoriilor rurale și izolate, o distribuție redusă sau o infrastructură de sănătate și echipamente - vechi, este necesară reducerea disparităților în ceea ce privește accesibilitatea populației din zona de frontieră la serviciile de asistență medicală.</p> <p>Având în vedere populația îmbătrânită din zonă, există o nevoie tot mai mare de a răspunde nevoilor acestora și de a îmbunătăți infrastructura de sănătate publică eficientă și în timp util, dezvoltând, în același timp, un sistem de centre și servicii de sănătate modern și accesibil.</p> <p>Rezultatele create de proiectele implementate în perioada 2014-2020 în sectorul sănătății pot fi valorificate, cu accent pe cele mai importante provocări (de exemplu, accesul la asistență medicală în zonele izolate,</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
	<p>3. Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</p>		<p>îmbunătățirea infrastructurii existente, echipamente medicale performante, asistență medicală eficientă și la timp).</p> <p>Implementarea măsurilor în domeniul serviciilor de îngrijire a sănătății și a serviciilor de îngrijire pe termen lung, va aborda problemele legate de îmbătrânirea populației, dar va asigura, în același timp, și o mai bună calitate a vieții populației și va crește eficiența sistemelor și serviciilor dedicate reducerii mortalității premature, îmbunătățirea îngrijirii afecțiunilor care pun în pericol viața și a gestionării cancerului (screening și îngrijire eficientă și la timp) și progresul în dezvoltarea serviciilor comunitare de sănătate mintală.</p> <p>Se vor lua măsuri pentru îmbunătățirea capacității de monitorizare a amenințărilor transfrontaliere la adresa sănătății.</p> <p>Turismul joacă un rol important pentru economiile celor două țări, reprezentând aproape 4,6% din PIB-ul României (impact direct) și peste 16% din PIB-ul Serbiei, iar impactul pandemiei COVID 19 a fost semnificativ. Există o necesitate serioasă de a sprijini relansarea sectorului turismului și al culturii.</p> <p>Este esențială integrarea unui model de economie circulară și a unui model ambițios de poluare zero în întregul lanț valoric al turismului, implicând producătorii, distribuitorii, consumatorii și agențiile de protecție a mediului. Este necesară tranziția către o funcționare a turismului eficientă, din punct de vedere al utilizării resurselor și cu emisii reduse de dioxid de carbon, menținând în același timp un accent puternic pe reziliența și competitivitatea sectorului. Sustenabilitatea este esențială pentru turismul de mâine. Turismul durabil ia în considerare impactul economic, social și de mediu, adresând, în același timp, nevoile atât ale industriei turismului, cât și ale comunităților-gază.</p> <p>Conservarea biodiversității, respectul pentru autenticitatea socio-culturală a comunităților gazdă, asigurarea bunăstării sociale și a</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
			<p>securității economice a comunităților-gazdă și utilizarea durabilă a resurselor de mediu, trebuie să reprezinte pilonii noului model de turism. Ecoturismul ar trebui să fie în centrul atenției.</p> <p>Turismul poate contribui, de asemenea, la reactivarea economiei locale pe baza resurselor locale, la generarea de noi locuri de muncă și de capital social, la exercitarea unui "efect de antrenare" în alte sectoare, pentru a contribui la dezvoltarea teritorială și, prin urmare, la fixarea populației (în fața provocării demografice).</p> <p>Măsurile propuse exploatează potențialul ridicat al zonei, ca destinație turistică sănătoasă, cu o capacitate extraordinară de dezvoltare a ecoturismului, turismului cultural, turismului sportiv (inclusiv cicloturism, drumeții, etc.).</p> <p>În timp ce toate măsurile legate de turism și cultură pot duce la dezvoltare economică, particularitatea regenerării și securizării spațiilor publice, în scopul includerii în viața culturală a comunității și în circuitul turistic, ar trebui să fie luată în considerare, deoarece aceasta contribuie, de asemenea, atât la dezvoltarea economică și de mediu, cât și la dezvoltarea urbană. În acest scop, a fost realizat un inventar al tuturor spațiilor publice (culturale, naturale și industriale) la nivelul zonei programului.</p>
3. O mai bună guvernare a cooperării	<i>Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate</i>	3. Creșterea de a capacității gestionare frontierei	<p>Sprrijinul UE pentru un obiectiv specific Interreg dedicat consolidării capacității instituționale a autorităților publice și depășirii obstacolelor juridice și administrative în materie de cooperare va contribui la îmbunătățirea cooperării transfrontaliere, dar și la dezvoltarea procedurilor și mecanismelor de cooperare și de reducere a obstacolelor.</p> <p>Având în vedere contextul frontierelor externe, sprijinul acordat în acțiunile de consolidare a capacităților va contribui la reducerea vulnerabilității frontierelor externe, pe baza unei cunoașteri cuprinzătoare a situației, va garanta frontiere UE sigure, securizate și funcționale. De asemenea, programele la granițele externe ale UE au ca scop pregătirea țărilor candidate pentru aderarea la UE, inclusiv prin</p>

Obiectiv de politică selectat sau obiectiv specific Interreg selectat	Obiectivul specific selectat	Prioritate	Justificarea selecției
			<p>contribuția la crearea de sisteme și proceduri pentru pregătirea perspectivei viitoarelor frontiere interne.</p> <p>Valorificarea interacțiunilor și a organismelor preexistente prin activarea acestora, inclusiv în timpul situațiilor de criză, reprezintă o ocazie excelentă de a accelera schimbările necesare, în special în context transfrontalier, deoarece nu este posibilă o cooperare eficientă în situații de criză pe termen scurt fără o cooperare bine stabilită pe termen lung.</p> <p>În studiul CE <i>"Efectele închiderii frontierelor provocate de COVID-19 asupra regiunilor transfrontaliere"</i>, s-a recomandat ca programele Interreg să sprijine acțiunile care vizează consolidarea guvernărilor transfrontaliere, prin intermediul obiectivului "O mai bună guvernare a cooperării", cu atât mai mult în contextul crizei COVID-19, cu acțiuni clare în ceea ce privește gestionarea frontierelor, și nu doar în contextul crizelor.</p> <p>În plus, migrația și provocările aferente, cum ar fi insecuritatea și instabilitatea, vor continua să afecteze Europa în mod semnificativ.</p> <p>Programul poate aborda lacunele de capacitate legate de frontierele externe ale UE și poate sprijini extinderea infrastructurilor punctelor de trecere a frontierei, care pot contribui la crearea unui sistem de gestionare integrată a frontierelor (GIF) la frontierele externe ale UE, pentru a sprijini politicile UE privind gestionarea integrată a frontierelor în vederea consolidării securității frontierelor externe ale UE și a protejării lanțurilor de aprovizionare.</p>

2. Priorități

2.1. Prioritate: Protecția mediului și managementul riscurilor

2.1.1 Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției și conservării naturii, biodiversității și infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

2.1.1.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Zona programului beneficiază de existența unei zone vaste de parcuri naturale naționale, cu valoare atât turistică, cât și de mediu. O atenție deosebită trebuie însă acordată protejării acestor zone și a biodiversității existente.

Profilul economic al zonei programului, cu exploatarea miniere de mari dimensiuni, creează puncte fierbinți de mediu, cu o poluare intensă a solului și a aerului. De asemenea, declinul activității industriale duce la creșterea numărului de situri industriale abandonate și de zone contaminate. Aceste terenuri dezafectate reprezintă o amenințare semnificativă pentru sănătatea umană, floră și faună, fără posibilitatea de a recupera zonele pe termen scurt, de unde necesitatea de a investi în măsuri de reabilitare/decontaminare a terenurilor și de redare a acestora comunității sau naturii.

Deși intervențiile Programului nu vizează exploatarea miniere și punctele fierbinți de mediu aferente, particularitatea regenerării și securizării spațiilor publice industriale/ siturilor abandonate și a terenurilor contaminate aferente, trebuie abordată dintr-o perspectivă de mediu, înainte de a le include în circuitul de viață și/sau turistic al comunității.

În acest scop, a fost realizată o inventariere a tuturor siturilor/ spațiilor industriale la nivelul ariei programului și sunt prevăzute măsuri/ intervenții specifice.

În plus, lipsa de conștientizare a populației în ceea ce privește amenințările la adresa mediului, împreună cu infrastructura insuficientă de gestionare a deșeurilor și a apelor uzate, duce la depozite de deșuri și la depozitarea necontrolată a deșeurilor, precum și la un impact semnificativ asupra calității apei. De exemplu, "în Serbia, doar 12 % din populație este conectată la sistemul de tratare a apelor uzate urbane (status 2017). În România, aproape jumătate din populație este conectată la sisteme colective de apă uzată, cu disparități puternice între zonele urbane și cele rurale"¹.

Programul promovează, de asemenea, investițiile în măsuri de reabilitare a terenurilor și clădirilor din siturile industriale, din depozitele de deșuri vechi sau ilegale, din zonele contaminate și redarea acestora comunității pentru activități sociale, economice sau de locuit sau pur și simplu pentru a le transforma în situri naturale.

---

¹ Document de orientare transfrontalieră pentru programul de cooperare transfrontalieră IPA CBC cu participarea regiunilor din România și Serbia, Regio D1, versiunea 2 octombrie 2019

Nivelul scăzut de monitorizare a poluării solului, a apei și a aerului diminuează gradul de conștientizare a populației cu privire la nivelul real de poluare din comunitățile lor. Acesta este motivul pentru care programul investește în acțiuni și măsuri de sensibilizare cu privire la importanța protejării mediului și a unui comportament responsabil.

Deși centrele urbane situate în aria programului nu sunt mari, amprenta de carbon a acestora este totuși semnificativă din cauza utilizării de mașini foarte poluante, a sistemelor de încălzire nesustenabile, precum și a măsurilor insuficiente de eficiență energetică. Acesta este motivul pentru care programul propune acest obiectiv specific, pentru finanțarea investițiilor în infrastructura albastră și verde, în special în zonele urbane, și pentru finanțarea măsurilor de sensibilizare a populației rezidente. Acest concept de "infrastructură ecologică" este relativ nou și se va acorda o atenție deosebită promovării sale și dezvoltării de soluții pilot care să poată fi reproduse ulterior.

Cele mai frecvente structuri care vor fi vizate în cadrul acestui obiectiv specific sunt: parcuri, alei cu copaci, acoperișuri verzi, spații deschise, terenuri de joacă, terenuri agricole și păduri în interiorul orașelor, parcuri bogate în biodiversitate, restaurarea râurilor, inclusiv a zonelor inundabile, păduri de protecție în zonele montane etc.

Pentru a asigura sustenabilitatea tuturor măsurilor, accentul va fi pus pe promovarea soluțiilor bazate pe natură², pentru conservarea biodiversității, controlând, în același timp, speciile străine invazive care au putea periclita ecosistemele naturale.

Având în vedere obiectivul european ambițios în materie de climă și faptul că programul stabilește intervenții care vizează direct îmbunătățirea vieții cetățenilor din zona de frontieră, obiectivele nu pot fi atinse fără implicarea deplină a orașelor și a cetățenilor și fără sprijinul UE.

Autoritățile locale au un rol crucial în a-și ajuta cetățenii și întreprinderile să realizeze beneficiile, implicându-i și reunind comunitățile într-un efort comun, folosind, de exemplu, planificarea strategică locală și sinergiile.

Programul propune măsuri precum:

- *Investiții în domeniul resurselor naturale, al ecosistemelor și al biodiversității, inclusiv tehnologii pentru protecția mediului;*
- *Dezvoltarea și punerea în aplicare a măsurilor de conservare și protecție a siturilor Natura 2000 de pe teritoriul României și a ariilor naturale protejate echivalente de pe teritoriul Republicii Serbia;*
- *Punerea în aplicare a măsurilor de reducere a poluării și de sensibilizare/creștere a gradului de conștientizare (de exemplu, -prevenirea deșeurilor, colectarea și tratarea, sortarea și măsurile 5R);*
- *Investiții în activități dedicate controlului poluării și reabilitării râurilor și a terenurilor industriale dezafectate;*

² Soluții care sunt inspirate și sprijinite de natură, eficiente din punct de vedere al costurilor, oferă, simultan, beneficii de mediu, sociale și economice și ajută la consolidarea rezilienței. Astfel de soluții aduc mai multe și mai diverse caracteristici și procese naturale în orașe, peisaje și peisaje marine, prin intervenții adaptate local, eficiente din punctul de vedere al resurselor și sistemice (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/nature-based-solutions_en)

- *Investiții în activități dedicate reabilitării siturilor industriale și a terenurilor contaminate, sprijin pentru închiderea și reabilitarea depozitelor de deșuri neconforme și ilegale;*
- *Investiții în măsuri pentru îmbunătățirea și monitorizarea calitatății aerului (de exemplu: rețele de monitorizare a calității aerului) și măsuri de reducere a zgomotului;*
- *Investiții în infrastructura verde, în special în zonele urbane (de exemplu, gestionarea apelor pluviale, sisteme de drenaj urban durabile (SDUD), străzi verzi, acoperișuri verzi, pavaje permeabile/poroase, păduri urbane, răcirea naturală a clădirilor, detenția subterană, cisternele și butoaiile de ploaie și infrastructura albastră și/sau verde);*
- *Strategii și planuri de acțiune comune care abordează problema poluării, a protecției naturii și a biodiversității;*
- *Testarea de noi instrumente, instrumente, experimente, transferul de soluții între părțile interesate și creșterea cooperării transfrontaliere în domeniul biodiversității, protecției naturii, infrastructurii verzi și reducerii poluării.*

Toate măsurile propuse au potențialul de a contribui la Pilonul II "Protecția mediului" al SUERD și, de asemenea, la Pilonul III "Calitatea mediului" al EUSAIR.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiuni nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.1.1.2 Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
Protecția mediului și managementul riscurilor	Consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare	RCO 36	Infrastructură verde sprijinită în alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	hectare	0	2
		RCO 38	Suprafața terenului reabilitat sprijinit	hectare	0	62
		RCO 84	Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor	acțiuni pilot	1	4
		RCO 81	Participări la acțiuni comune transfrontaliere	participări	120	1200

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare</i>	<i>RCR 95</i>	<i>Populația care are acces la o infrastructură verde nouă sau îmbunătățită</i>	<i>persoane</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>1456</i>	<i>proiect statistici</i>	
		<i>RCR 52</i>	<i>Terenuri reabilitate folosite pentru spații verzi, locuințe sociale, utilizări economice sau de altă natură</i>	<i>hectare</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>12</i>	<i>proiect statistici</i>	
		<i>RCR 104</i>	<i>Soluții preluate sau extinse de organizații</i>	<i>soluții</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>1</i>	<i>proiect statistici</i>	
		<i>RCR 85</i>	<i>Participări la acțiuni comune transfrontaliere după finalizarea proiectului</i>	<i>participări</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>120</i>	<i>proiect statistici</i>	

2.1.1.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoane fizice/organizații care locuiesc și/sau lucrează în zona programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri-țintă pentru activitățile specifice *Consolidarea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, și reducerea tuturor formelor de poluare* sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și - comunitățile locale;

- Autoritățile publice și entitățile private care se ocupă de managementul și protecția mediului;
- Oamenii de știință și cercetătorii;
- Educatorii de mediu și organizațiile de mediu.

2.1.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.1.1.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.1.1.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.1	079 Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul și resursele naturale, infrastructura verde și albastră	2.861,187
1	IPA III	1.1	073 Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	1,089,338
1	IPA III	1.1	077 Măsuri de reducere a calității aerului și a zgomotului	363,113

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.1	01 Grant	4,313,638

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.1	33 Fără direcționare teritorială	4,313,638

2.1.2. Obiectiv specific: Promovarea energiei regenerabile în conformitate cu Directiva - (UE) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate stabilite în aceasta

2.1.2.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Responsabilitatea față de mediu este esențială pentru o dezvoltare durabilă și, de la adoptarea Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă în 2015, Uniunea Europeană a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește realizarea Obiectivelor de dezvoltare durabilă. Astfel, UE s-a angajat într-o tranziție către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, neutră din punct de vedere climatic, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și circulară.

Cadrul UE pentru climă și energie pentru 2030 stabilește obiectivele: reducerea cu 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră, o cotă de 40% de energie din surse regenerabile și o îmbunătățire cu 36% a eficienței energetice, în comparație cu nivelurile din 1990. Scopul "Uniunii energetice" a UE este de a diversifica sursele de energie ale Europei și de a asigura securitatea energetică, de a crea o piață internă a energiei pe deplin integrată, de a îmbunătăți eficiența energetică, de a reduce emisiile și de a sprijini cercetarea și inovarea în domeniul tehnologiilor cu emisii reduse de dioxid de carbon și al tehnologiilor energetice curate.

În 2017, energia din surse regenerabile a reprezentat 17,5% din energia consumată, iar în 2018 a reprezentat 18,9% din energia consumată în UE, pe o traiectorie spre obiectivul de 20% pentru 2020, în timp ce centralele nucleare au generat aproximativ 25% din energia electrică produsă.

În 2018, energia din surse regenerabile a reprezentat 21,1% din consumul total de energie pentru încălzire și răcire în UE. Aceasta reprezintă o creștere semnificativă față de 11,7% în 2004. La această creștere au contribuit creșterile din sectoarele industriale, servicii și gospodării (sectorul construcțiilor).

Petrolul rămâne cea mai importantă sursă de energie pentru economia europeană, în timp ce energia eoliană este cea mai importantă sursă regenerabilă de energie electrică.

Creșterea energiilor regenerabile, care sunt curate, inepuizabile și care nu produc gaze cu efect de seră și nici emisii poluante, este vitală pentru combaterea schimbărilor climatice și limitarea efectelor acestora.

Aria programului beneficiază de existența unor vaste surse de energie regenerabilă (izvoare termale/termale, energie eoliană, energie solară etc.). Cu toate acestea, trebuie să se acorde o atenție deosebită utilizării durabile a acestor resurse naturale.

Tranziția către un sistem energetic bazat pe tehnologii regenerabile va avea consecințe economice foarte pozitive, cum ar fi dezvoltarea durabilă, creșterea bunăstării și a ocupării forței de muncă.

Programul propune măsuri precum:

➤ *Soluții dezvoltate prin "acțiuni pilot" comune în domeniul energiei regenerabile (de exemplu, energie eoliană, solară, geotermală)*

Toate măsurile propuse au potențialul de a contribui la Pilonul II "Protecția mediului" al SUERD și, de asemenea, la Pilonul III "Calitatea mediului" al EUSAIR.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiune nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.1.2.2 Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva - (UE) 2018/2001, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în aceasta</i>	<i>RCO 84</i>	<i>Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor</i>	<i>Acțiuni pilot</i>	<i>1</i>	<i>5</i>

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva - (UE) 2018/2001, inclusiv criteriile de durabilitate prevăzute în aceasta</i>	<i>RCR 104</i>	<i>Soluții preluate sau extinse de organizații</i>	<i>Soluții</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>1</i>	<i>proiect statistici</i>	

2.1.2.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoane fizice/organizații care locuiesc și/sau lucrează în zona programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri țintă pentru obiectivul specific *Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva - (UE) 2018/2001, inclusiv criteriile de durabilitate stabilite în aceasta*, sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și - comunitățile locale.
- Autoritățile publice și entitățile private afectate de utilizarea energiei regenerabile

2.1.2.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.1.2.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.1.2.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.2	047 Energie regenerabilă: eoliană	740,971
1	IPA III	1.2	048 Energie regenerabilă: energie solară	1,130,956
1	IPA III	1.2	052 Alte energii regenerabile (inclusiv energia geotermală)	2,027,923

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.2	01 Grant	3,899,850

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.2	33 Fără direcționare teritorială	3,899,850

2.1.3. Obiectiv specific: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

2.1.3.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Eficiența energetică este una dintre cele mai rentabile modalități de a atinge obiectivele Acordului de la Paris privind clima și obiectivele climatice și energetice ale Uniunii Europene. Clădirile reprezintă cel mai mare potențial economic în materie de eficiență energetică, iar investițiile trebuie să se îndrepte către construirea de clădiri cu emisii zero, eficiente și rezistente. Deoarece consumul de energie în clădiri este responsabil pentru 40% din cererea de energie primară a Uniunii Europene și pentru 36% din emisiile de CO₂ ale UE, îmbunătățirea eficienței energetice este cea mai ieftină și adesea cea mai imediată modalitate de a reduce utilizarea combustibililor fosili și o modalitate foarte eficientă de reducere a emisiilor.

Potențialul eficienței energetice este bine stabilit de un raport al IEA, World Energy Outlook 2017, care a arătat că, atunci când este combinată cu alte măsuri, eficiența energetică ar putea realiza peste 40 % din reducerile de emisii de carbon necesare pentru a îndeplini obiectivele de atenuare a schimbărilor climatice la nivel mondial, ceea ce reprezintă cea mai mare contribuție individuală.

Proiectanții de construcții ar trebui să urmărească optimizarea eficienței clădirilor și a utilizării eficiente a resurselor și apoi să încorporeze tehnologii de energie regenerabilă, ceea ce duce la crearea de clădiri cu consum zero de energie. De asemenea, se pot face modificări în clădirile existente pentru a reduce consumul de energie și costurile. Acestea pot include pași mici, cum ar fi alegerea becurilor cu LED și a aparatelor electrocasnice eficiente din punct de vedere energetic, sau eforturi mai mari, cum ar fi îmbunătățirea izolației și climatizarea.

Investițiile stimulează economiile locale prin stimularea industriilor locale inovatoare, a constructorilor, a fabricanților și a companiilor de servicii energetice, în timp ce modernizările în materie de eficiență energetică creează locuri de muncă durabile: potrivit evaluare de impact a Pachetului de măsuri privind Clima și Energia pentru 2030, acestea vor crea până la două milioane de locuri de muncă până în 2020 și alte 2 milioane până în 2030. Prin natura lor, aceste locuri de muncă vor fi locale.

Investițiile în eficiența energetică și în utilizarea eficientă a resurselor s-au dovedit a fi profitabile pentru proprietarii de clădiri, deoarece asigură beneficii financiare pe termen lung prin reducerea facturilor la energie.

Prin reducerea facturilor la energie ale gospodăriilor individuale, investițiile pot reduce sărăcia energetică.

Modernizările pot aduce avantaje importante în ceea ce privește creșterea ratei de productivitate, a capacității de învățare și îmbunătățirea condițiilor de sănătate, prin îmbunătățirea confortului termic și a calității aerului.

Programul propune măsuri precum:

- *Investiții în măsuri de eficiență energetică în ceea ce privește infrastructura publică;*
- *Promovarea eficienței energetice și a măsurilor privind utilizarea eficientă a resurselor*
- *Proiecte demonstrative și inițiative pentru reducerea gazelor cu efect de seră și a poluanților atmosferici;*

➤ *Investiții în măsuri de sprijin pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de poluanți atmosferici.*

Toate măsurile propuse au potențialul de a contribui la Pilonul II "Protecția mediului" al SUERD și, de asemenea, la Pilonul III "Calitatea mediului" al EUSAIR.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiune nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.1.3.2 Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>	<i>RCO 84</i>	<i>Acțiuni pilot elaborate în comun și puse în aplicare în cadrul proiectelor</i>	<i>Acțiuni pilot</i>	<i>1</i>	<i>3</i>

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i>	<i>RCR 104</i>	<i>Soluții preluate sau extinse de organizații</i>	<i>Soluții</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>1</i>	<i>proiect statistici</i>	

2.1.3.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoanele fizice/organizațiile care locuiesc și/sau lucrează în aria programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri țintă pentru obiectivul specific *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră* sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și - comunitățile locale.
- Autoritățile publice afectate de măsurile de eficiență energetică

2.1.3.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.1.3.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.1.3.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.3	044 Renovarea eficienței energetice sau măsuri de eficiență energetică privind infrastructura publică, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin	3,631,093

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.3	01 Grant	3,631,093

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
----------------	------	-------------------	-----	------------

1	IPA III	1.3	33 Fără direcționare teritorială	3,631,093
---	---------	-----	----------------------------------	-----------

2.1.4. Obiectiv specific: Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, luând în considerare abordările bazate pe eco-sisteme

2.1.4.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Schimbările climatice vor avea un impact din ce în ce mai mare asupra calității vieții și vor reprezenta o provocare în sectoare precum turismul și agricultura, având în vedere că 7% din populația Uniunii locuiește în zone predispuse la inundații și 9% în zone în care nu plouă peste 120 de zile pe an.

Întrucât dezastrele naturale nu sunt doar întreruperi inevitabile ale dezvoltării, care trebuie rezolvate prin intervenții rapide în caz de urgență, ci sunt rezultatul direct al unor riscuri negestionate și neamestecate, ar trebui să se acorde o atenție specială strategiilor care vizează reducerea vulnerabilității și a expunerii.

Răspunsurile la dezastrele naturale și la efectele schimbărilor climatice pot fi concepute și puse în aplicare în moduri care să protejeze viața oamenilor și să abordeze, de asemenea, pe termen scurt și lung, probleme precum sărăcia și inegalitatea.

Schimbările climatice necesită o abordare mai amplă pentru a reduce riscurile, deoarece în prezent se înțelege că acestea sunt rezultatul activităților umane începând cu Revoluția Industrială. Utilizarea combustibililor fosili, defrișările corelate cu creșterea gazelor cu efect de seră și multe alte activități directe și indirecte care afectează aproape toate aspectele vieții umane și ecosistemele de care depinde aceasta, conduc la reținerea căldurii în atmosferă, la creșterea temperaturilor, la creșterea nivelului apei și la un regim neregulat al precipitațiilor. Aceste schimbări au dus la creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme, iar eforturile de reducere a impactului acestora sunt cunoscute sub numele de adaptare la schimbările climatice.

Reducerea riscului de dezastre și adaptarea la schimbările climatice au preocupări comune, cum ar fi reducerea vulnerabilității comunităților și realizarea unei dezvoltări durabile.

Programul poate juca un rol important în sprijinirea eforturilor de prevenire a riscurilor în vederea adaptării la efectele schimbărilor climatice și poate, de asemenea, să sprijine măsurile de adaptare și de reziliență la dezastre la nivel local, regional și transfrontalier.

Investițiile pot viza sistemele de rezistență la dezastre și de gestionare a dezastrelor, precum și măsurile de remediere a "deficitului de cunoștințe", cum ar fi cercetările academice, studiile și rapoartele necesare, elaborarea de strategii, sprijinul TIC sau măsurile de sensibilizare și educație. Programul va sprijini „utilizarea celor mai recente tehnologii digitale și servicii climatice pentru a sprijini procesul decizional (de exemplu, teledetecție, stații meteorologice inteligente, inteligență artificială și calcul de înaltă performanță)”³.

Zona transfrontalieră se confruntă cu numeroase provocări atunci când vine vorba de a face față schimbărilor climatice, cu manifestările sale foarte dese. Aceste fenomene nu cunosc frontiere, iar abordarea transfrontalieră este cea mai eficientă. De asemenea, intervențiile ar trebui să propună abordări bazate pe ecosisteme în ceea ce privește managementul riscurilor și adaptarea la schimbările climatice.

Caracteristicile geografice ale zonei (fluviul Dunărea și afluenții săi, terenul plat și uneori mlăștinosis din nord) fac ca zona programului să fie predispusă la inundații și alunecări de teren.

³ COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR - Crearea unei Europe rezistente la schimbările climatice - noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice, 25.02.2021, pagina. 5

Trebuie acordată o atenție specială „gestionării transfrontaliere a apei, promovării utilizării durabile a apei și îmbunătățirii strategiilor de management dedicate riscului de inundații, de gestionare a deficitului de apă și a secetei, încorporând riscuri viitoare de inundații și secetă și organizând un schimb de date și avertismente în timp util și fiabil”.⁴

De asemenea, în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice, numărul mare de situri NATURA 2000 și de arii naturale protejate care acoperă o mare parte din zona de program determină necesitatea de a pune în aplicare acțiuni de conservare și restaurare a pădurilor incluse în siturile Natura 2000 și în rețelele Emerald. O gestionare durabilă a pădurilor ar contribui la „stabilizarea și răcirea climatului local și la reglarea ciclurilor hidrologice”.⁵

Faptul că zona programului este preponderent rurală dă naștere la alte tipuri de riscuri: despăduriri intense și exploatare agricolă nesustenabilă, creând astfel condițiile perfecte pentru alunecări de teren.

Programul propune măsuri precum:

- *Restaurarea zonelor naturale (de exemplu, păduri, maluri de râu) pentru a preveni inundațiile și alunecările de teren;*
- *Dezvoltarea și punerea în aplicare a măsurilor de conservare, inclusiv refacerea siturilor Natura 2000 pe partea română și a ariilor naturale protejate echivalente pe partea sârbă, în legătură cu impactul schimbărilor climatice;*
- *Împădurirea și reîmpădurirea (de exemplu, păduri de protecție) a zonelor vulnerabile la inundații și alunecări de teren;*
- *Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor și abordărilor bazate pe eco-sistem legate de adaptarea la schimbările climatice;*
- *Măsuri legate de prevenirea și managementul riscurilor legate de climă, cum ar fi: incendii, furtuni, secetă;*
- *Prevenirea și managementul riscurilor naturale nelegate de climă (de exemplu, cutremurele) și a riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu, accidente tehnologice), protecția civilă și sistemele și infrastructurile de management al dezastrelor;*
- *Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de sensibilizare/ridicare a gradului de conștientizare și a tipurilor de formare în domeniul mediului și al pregătirii pentru situații de urgență, inclusiv pentru copii/tineri, pentru a răspunde la situații de urgență;*
- *Realizarea de lucrări comune pentru prevenirea inundațiilor pe fluviul Dunărea, pe afluenții săi și în bazinul Dunării, de preferință cu soluții bazate pe natură;*
- *Strategii și planuri de acțiune comune pentru prevenirea riscurilor naturale și pentru consolidarea adaptării la schimbările climatice;*
- *Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de sensibilizare/ridicare a gradului de conștientizare în domeniul schimbărilor climatice;*

Proiectele obișnuite ar putea fi completate de proiecte de infrastructură mare, care vor avea un impact mai mare la nivel transfrontalier, vor implica părțile interesate relevante și vor avea ca scop creșterea siguranței și protecției populației, îmbunătățirea și consolidarea capacității de intervenție a serviciilor de urgență profesionale și a comunităților locale din zona de frontieră, consolidarea specializării inteligente euroregionale în vederea consolidării capacității comune a instituțiilor, a cetățenilor, a intervenției profesionale și a voluntarilor, a pregătirii personalului pentru a face față diferitelor tipuri de riscuri în situații de urgență sau

⁴ CONCLUZIILE CONSILIULUI privind Crearea unei Europe rezistente la schimbările climatice - noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice, 03.06.2021, pagina 13

⁵ CONCLUZIILE CONSILIULUI privind Crearea unei Europe rezistente la schimbările climatice - noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice, 03.06.2021, pagina 14

a stabilirii unor acțiuni de urmărire adecvate pentru interoperabilitatea comună în caz de dezastre majore.

Toate măsurile propuse au potențialul de a contribui la Pilonul II "Protecția mediului" al SUERD și, de asemenea, la Pilonul III "Calitatea mediului" al EUSAIR.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiune nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.1.4.2 Indicators

Tabelul 2: Indicators de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre șireziliență, luând în considerare abordările bazate pe ecosisteme</i>	<i>RCO 87</i>	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier</i>	<i>organizații</i>	<i>3</i>	<i>15</i>
		<i>RCO 81</i>	<i>Participări la acțiuni comune transfrontaliere</i>	<i>participări</i>	<i>136</i>	<i>1361</i>

Tabelul 3: Indicators de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
<i>Protecția mediului și managementul riscurilor</i>	<i>Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre</i>	<i>RCR 84</i>	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului</i>	<i>organizații</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>3</i>	<i>Statisticele proiectului</i>	
		<i>RCR 85</i>	<i>Participări la acțiuni comune transfrontaliere</i>	<i>participanți</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>136</i>	<i>proiect</i>	

	și reziliență, luând în considerare abordările bazate pe ecosisteme		după finalizarea proiectului					statistici	
--	---	--	------------------------------	--	--	--	--	------------	--

2.1.4.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoanele fizice/organizațiile care locuiesc și/sau lucrează în aria programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri-țintă pentru obiectivul specific *Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență luând în considerare abordările bazate pe ecosisteme* sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și comunitățile locale;
- Autoritățile publice și private afectate de adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și rezistența la dezastre;
- Oamenii de știință și cercetătorii;
- Educatorii de mediu și organizațiile de mediu.

2.1.4.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.1.4.5. Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.1.4.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.4	058 Măsuri de adaptare la schimbările climatice și de prevenire și management al riscurilor legate de climă: inundații	1,711,197

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
			și alunecări de teren (inclusiv sensibilizare, sisteme de protecție civilă și de management al dezastrelor, infrastructuri și abordări bazate pe ecosisteme)	
1	IPA III	1.4	059 Măsurile de adaptare la schimbările climatice și de prevenire și management al riscurilor legate de climă: incendii (inclusiv sensibilizare, sisteme de protecție civilă și de management al dezastrelor, infrastructuri și abordări bazate pe ecosisteme)	8,311,532
1	IPA III	1.4	060 Măsurile de adaptare la schimbările climatice și de prevenire și management al riscurilor legate de climă: altele, de exemplu furtuni și secetă (inclusiv sensibilizare, sisteme de protecție civilă și de management al dezastrelor, infrastructuri și abordări bazate pe ecosisteme)	611,142
1	IPA III	1.4	061 Prevenirea și gestionarea riscurilor naturale care nu sunt legate de climă (de exemplu, cutremurele) și a riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu, accidentele tehnologice), inclusiv sensibilizarea, sistemele de protecție civilă și de management al dezastrelor, infrastructurile și abordările bazate pe ecosisteme	1,588,971

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.4	01 Grant	12,222,842

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
1	IPA III	1.4	33 Fără direcționare teritorială	12,222,842

2.2. Prioritate: Dezvoltare socială și economică

2.2.1 Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în domeniul educației, al formării și al învățării pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

2.2.1.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice, precum și la strategiile macroregionale și la strategiile de bază maritime, după caz

Există o legătură puternică între investițiile în educație și dezvoltarea socio-economică a unei zone, iar măsurile care abordează acest domeniu sunt esențiale pentru a rupe ciclul dezavantajelor.

Programul propune o abordare cuprinzătoare a domeniului educațional, abordând atât acțiuni care sprijină investițiile în infrastructură, cât și achiziționarea de echipamente. Aceste activități pot fi combinate cu investiții în activități de tip soft, cum ar fi: consolidarea capacităților, schimbul de bune practici, proceduri comune de lucru, cât timp acestea sunt necesare pentru a asigura abordarea cuprinzătoare și pentru a valorifica activitățile de investiții.

Măsurile propuse pentru acest obiectiv specific vizează îmbunătățirea accesului la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții la nivel transfrontalier și a calității acestora. Accentul va fi pus pe consolidarea cooperării transfrontaliere între furnizorii de educație, astfel încât proiectele de succes să poată fi reproduse în întreaga arie de desfășurare a programului, dar și pe investiții în construirea sau renovarea facilităților educaționale (săli de clasă, laboratoare, săli de formare etc.) și pe dotarea acestor facilități cu echipamente de înaltă tehnologie. Se va acorda o atenție specială măsurilor care vor conduce la îmbunătățirea abilităților și competențelor digitale generale (atât pentru elevi, cât și pentru profesori/formatori) pentru a facilita desfășurarea unor activități educaționale adecvate chiar și în condiții extraordinare, cum ar fi pandemia COVID-19. Populația-țintă va fi formată în principal din tineri din zonele îndepărtate și rurale sau din zonele defavorizate, iar acest tip de măsuri va reduce într-o oarecare măsură inegalitățile care există între sistemul educațional din centrele urbane, foarte dezvoltate, și sistemul educațional din centrele urbane îndepărtate/rurale sau sărace.

Elaborarea unor proceduri de lucru speciale, a unor unelte și instrumente educaționale care să funcționeze bine online ar putea fi utilă și ar putea duce la o nouă abordare a unui sistem educațional care să nu mai fie legat de o sală de clasă fizică și care să permită accesul la educație și formare profesională tuturor, indiferent de poziția lor geografică.

Analiza teritorială a zonei programului a arătat că - este absolut necesar să se investească în măsuri care să facă legătura între cerințele pieței muncii și sistemul de învățământ. Sunt încurajate cu precădere cursurile de formare pilot pentru dezvoltarea noilor competențe tehnice necesare. Prin urmare, se va acorda sprijin pentru investiții în facilități educaționale dedicate dezvoltării abilităților tehnice și competențelor digitale. De asemenea, pentru a sprijini educația și formarea la distanță și online, vor fi vizate acțiunile legate de dotare.

Pentru a promova un sistem educațional și de formare adaptat la piața muncii, programul va aborda investițiile în laboratoare care vor permite dobândirea de experiență practică.

Investițiile în evenimente comune și în cursuri de formare transfrontaliere vor avea ca scop reducerea discrepanțelor dintre diferitele instituții de învățământ. Tinerii vor intra în contact

cu alte sisteme educaționale, cu alte cerințe și ar facilita adaptarea lor ulterioară la o piață a muncii transfrontalieră. De asemenea, prin educarea tinerei generații în spiritul buneii cooperări se va deschide calea pentru viitoarele relații stranse de cooperare - între zonele de frontieră.

Programul propune acțiuni precum:

- *Elaborarea de proceduri de lucru, platforme comune, evenimente comune pentru educație și formare online;*
- *Măsuri de dezvoltare a aptitudinilor și competențelor de înaltă tehnicitate;*
- *Măsuri comune pentru îmbunătățirea legăturii dintre piața muncii și sistemul de educație și formare profesională;*
- *Schimbul de bune practici sau de orientări în domeniul îmbunătățirii accesului și a calității educației, formării și învățării pe tot parcursul vieții la nivel transfrontalier;*
- *Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor acțiuni comune pentru a sprijini adaptarea tinerilor la nevoile pieței (de exemplu, competențe digitale);*
- *Investiții în dotări ale unităților de învățământ și de formare profesională;*
- *Investiții în soluții IT comune care vor facilita educația și formarea online;*
- *Investiții în infrastructura și serviciile de formare, inclusiv în învățământul tehnic și vocațional și în învățarea pe tot parcursul vieții.*

Se preconizează că acțiunile finanțate vor contribui la Pilonul III al SUERD "Consolidarea prosperității", domeniul/axa? prioritară "Oameni și competențe".

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiuni nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.2.1.2 Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
<i>Dezvoltare socială și economică</i>	<i>Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în domeniul educației, al formării și al învățării pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educația și</i>	<i>RCO 87</i>	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier</i>	<i>organizații</i>	<i>3</i>	<i>30</i>

	<i>formarea la distanță și online</i>					
--	---------------------------------------	--	--	--	--	--

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
<i>Dezvoltare socială și economică</i>	<i>Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în domeniul educației, al formării și al învățării pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online</i>	<i>RCR 84</i>	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului</i>	<i>organizații</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>6</i>	<i>proiect statistici</i>	

2.2.1.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoanele fizice/organizațiile care locuiesc și/sau lucrează în aria programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri țintă pentru obiectivul specific *Îmbunătățirea accesului egal la servicii incluzive și de calitate în domeniul educației, al formării și al învățării pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin încurajarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online* sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și comunitățile locale;
- Autoritățile publice și entitățile private care se ocupă de educație și formare;
- Școlile și alte facilități educaționale;
- Oamenii de știință și cercetătorii.

2.2.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.2.1.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.2.1.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.1	149 Sprijin pentru învățământul primar și secundar (cu excepția infrastructurii)	1,081,867
2	IPA III	2.1	150 Sprijin pentru învățământul terțiar (cu excepția infrastructurii)	721,245
2	IPA III	2.1	151 Sprijin pentru educația adulților (cu excepția infrastructurii)	360,623
2	IPA III	2.1	-122 Infrastructura pentru învățământul primar și secundar	2,524,356
2	IPA III	2.1	123 Infrastructura pentru învățământul terțiar	1,442,489
2	IPA III	2.1	124 Infrastructura pentru educație și formare profesională și învățare pentru adulți	1,081,865

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.1	01 Grant	7,212,445

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
----------------	------	-------------------	-----	------------

2	IPA III	2.1	33 Fără direcționare teritorială	7,212,445
---	---------	-----	----------------------------------	-----------

2.2.2 Obiectiv specific: Asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară

2.2.2.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Aria - programului are o lungă tradiție de cooperare în acest domeniu, iar programul intenționează să valorifice rezultatele obținute în perioada de programare anterioară, deoarece există încă multe oportunități de dezvoltat în ceea ce privește sistemul de sănătate.

Îmbunătățirea accesibilității la serviciile de sănătate este foarte importantă pentru populație, în special în zonele izolate sau rurale, fiind în același timp strâns legată de necesitatea de a îmbunătăți infrastructura existentă sau de a contribui la dezvoltarea uneia noi, igienice și mai bune.

Existența unor echipamente medicale noi și performante ar îmbunătăți cu siguranță serviciile de sănătate oferite populației și ar duce la prevenție, atunci când este vorba de probleme de sănătate, la o îngrijire eficientă în timp și la prevenirea mortalității precoce.

În urma pandemiei COVID-19 din 2020, necesitatea de a îmbunătăți supravegherea sănătății publice a devenit mai stringentă ca niciodată. Programul va sprijini măsurile care vor contribui la dezvoltarea, punerea în aplicare și evaluarea acțiunilor de asistență medicală transfrontalieră, precum și la colectarea și coerența datelor utile privind sănătatea. De asemenea, se va acorda o atenție deosebită dezvoltării unor sisteme și proceduri comune pentru a face față amenințărilor transfrontaliere la adresa sănătății.

Programul propune acțiuni precum:

- *Elaborarea și punerea în aplicare a acțiunilor de sprijinire a digitalizării în domeniul sănătății și a activelor mobile din domeniul sănătății;*
- *Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de îmbunătățire a eficacității accesibilității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung, la nivel transfrontalier;*
- *Investiții în construcția/renovarea/dotarea unităților sanitare (inclusiv laboratoare);*
- *Achiziționarea de echipamente de înaltă tehnologie pentru susținerea serviciilor de telemedicină;*
- *Investiții în îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung pentru persoanele în vârstă;*
- *Elaborarea unor proceduri de lucru comune, a unor platforme comune, a unor strategii comune pentru a face față amenințărilor medicale transfrontaliere;*
- *Schimb de know-how și activități de consolidare a capacităților (cursuri de formare comune, conferințe, ateliere de lucru).*

Proiectele obișnuite ar putea fi completate de proiecte strategice și de proiecte de infrastructură mare, care vor avea un impact mai mare la nivel transfrontalier, implicând părțile interesate relevante pentru problemele de sănătate specifice din zona de frontieră, împreună cu măsuri de sprijinire a serviciilor mobile de asistență medicală, a metodelor de diagnosticare și a tratamentelor armonizate.

Se preconizează că acțiunile finanțate vor contribui la Pilonul III al SUERD "Consolidarea prosperității", domeniul prioritar "Oameni și competențe".

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiuni nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.2.2.2 Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
<i>Dezvoltare socială și economică</i>	<i>Asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară;</i>	<i>RCO 87</i>	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier</i>	<i>Organizații</i>	<i>3</i>	<i>29</i>

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii

<i>Dezvoltare socială și economică</i>	<i>Asigurarea accesului egal la serviciile de sănătate și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară;</i>	<i>RCR 84</i>	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului</i>	<i>Organizații</i>	<i>0</i>	<i>2020</i>	<i>6</i>	<i>proiect statistici</i>
--	---	---------------	--	--------------------	----------	-------------	----------	---------------------------

2.2.2.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoane fizice/organizații care locuiesc și/sau lucrează în aria programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri țintă pentru obiectivul specific *Asigurarea accesului egal la asistență medicală și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, și promovarea tranziției de la asistența instituțională la cea de tip familial și comunitar* sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și comunitățile locale;
- Autoritățile publice și entitățile private care se ocupă de serviciile de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung;
- Spitalele, clinicile și alte unități de îngrijire medicală și de îngrijire pe termen lung;
- Oamenii de știință și cercetătorii.

2.2.2.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.2.2.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.2.2.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
----------------	------	-------------------	-----	------------

2	IPA III	2.2	128 Infrastructura de sănătate	2,472,867
2	IPA III	2.2	129 Echipamente medicale	10,715,756
2	IPA III	2.2	130 Active medicale mobile	1,648,578
2	IPA III	2.2	131 Digitalizarea în domeniul sănătății	1,648,576

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.2	01 Grant	16,485,777

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientare teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.2	33 Fără direcționare teritorială	16,485,777

2.2.3 Obiectiv specific: Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

2.2.3.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice și la strategiile macroregionale și strategiile de bază maritime, după caz

Deoarece turismul joacă un rol important și pentru economia ariei programului, care este puternic interconectată cu bunurile culturale și istorice comune, investițiile și măsurile care urmează să fie puse în aplicare se bazează pe nevoile ariei programului (cum ar fi: o "cerere digitală" scăzută în ceea ce privește turismul în ambele țări, lipsa de produse turistice competitive și competențe scăzute în ceea ce privește dezvoltarea și comercializarea produselor) și se bazează pe punctele forte ale regiunii: o poziție geografică excelentă pentru turism, numeroase situri de patrimoniu natural, istoric și cultural și importante obiective termale și de wellness.

Sectorul turismului este considerat un element-cheie în viitorul program transfrontalier, deoarece zonele de frontieră se confruntă cu probleme foarte asemănătoare, atât în ceea ce privește provocările actuale, cât și natura potențialului sub-exploatat. Acest sector aduce un beneficiu semnificativ în ceea ce privește stimularea creării de întreprinderi la scară mică, oferind potențialul de a crea un număr mai mare de IMM-uri legate de turism și, astfel, oferind o sursă mai largă și potențial mai durabilă de locuri de muncă în zona de frontieră.

De asemenea, promovarea zonei Programului ca destinație turistică integrată înseamnă că nu doar polii de creștere urbană vor beneficia de investiții și de atenția turiștilor, ci și zonele înconjurătoare, ceea ce va duce la extinderea zonelor și anotimpurilor turistice, la reducerea concentrării turismului în marile orașe din aria Programului și la utilizarea unor abordări durabile în planificarea și managementul turismului.

Deoarece dezvoltarea turismului în aria programului evoluează în jurul orașelor mari/medii, se adâncește decalajul dintre zonele urbane și periurbane/rurale, iar oportunitățile de dezvoltare a regiunilor funcționale integrate sunt limitate.

Abordarea integrată are ca scop creșterea, integrarea și diversificarea destinațiilor turistice din aria programului, sporind, în același timp, accesibilitatea și vizibilitatea zonelor turistice mai puțin dezvoltate, încă "în afara hărții" pentru mulți turiști naționali și internaționali.

În timp ce toate măsurile legate de turism și cultură pot duce la dezvoltare economică, particularitatea regenerării și securizării spațiilor publice, cu scopul de a le include în viața culturală și în circuitul turistic al comunității, ar putea fi tratată separat, deoarece și aceasta contribuie atât la dezvoltarea economică și de mediu, cât și la dezvoltarea urbană.

Programul propune acțiuni precum:

- *Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de dezvoltare și promovare a activelor și serviciilor turistice durabile;*
- *Elaborarea și implementarea de măsuri de protecție, dezvoltare și promovare a patrimoniului natural și a eco-turismului, a turismului sportiv/cicloturismului/ drumețiilor;*
- *Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de protecție, dezvoltare și promovare a patrimoniului cultural și a serviciilor culturale;*
- *Investiții în regenerarea fizică a obiectivelor culturale și turistice, în scopul includerii acestora în circuitul turistic și/sau cultural;*
- *Acțiuni comune în domeniul dezvoltării de servicii turistice și culturale durabile.*

Proiectele obișnuite ar putea fi completate de proiecte mari de infrastructură, care vor avea un impact mai mare la nivel transfrontalier, vor implica părțile interesate relevante și vor avea ca scop investiția în infrastructura care conectează siturile turistice importante și contribuie la dezvoltarea turismului durabil în zonă.

Se preconizează că acțiunile finanțate vor contribui la Pilonul III al SUERD "Construirea prosperității", la domeniul prioritar "Oameni și competențe" și la Pilonul IV al EUSAIR "Turism durabil".

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiune nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.2.3.2 Indicatori

Referință: Articolul 17(4)(e)(ii), Articolul 17(9)(c)(iii)

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapă de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]

<i>Dezvoltare socială și economică</i>	<i>Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>	RC O 77	<i>Numărul de situri culturale și turistice sprijinite</i>	<i>Situri culturale și turistice</i>	0	3
		RC O 87	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier</i>	<i>Organizații</i>	3	18

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
<i>Dezvoltare socială și economică</i>	<i>Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>	RCR 77	<i>Vizitatori ai obiectivelor culturale și turistice sprijinite</i>	<i>Vizitatori pe an</i>	0	2020	3000	<i>statistica proiectelor</i>	
		RCR 84	<i>Organizații care cooperează la nivel transfrontalier după finalizarea proiectului</i>	<i>Organizații</i>	0	2020	4	<i>proiect statistici</i>	

2.2.3.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoanele fizice/organizațiile care locuiesc și/sau lucrează în aria programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri-țintă pentru obiectivul specific *Consolidarea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială* sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și comunitățile locale;
- Autoritățile publice și private afectate de dezvoltarea socială, economică și de mediu integrată;
- Autoritățile publice și private implicate în protecția patrimoniului cultural și natural;
- Organizațiile turistice.

2.2.3.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.2.3.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.2.3.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.3	165 Protecția, dezvoltarea și promovarea bunurilor turistice publice și a serviciilor turistice	3,731,571
2	IPA III	2.3	166 Protecția, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale	2,487,714
2	IPA III	2.3	167 Protecția, dezvoltarea și promovarea patrimoniului natural și a ecoturismului, altele decât siturile Natura 2000	2,073,095

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.3	01 Grant	8,292,380

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
2	IPA III	2.3	33 Fără direcționare teritorială	8,292,380

2.3. Prioritate: Creșterea capacității de gestionare a frontierei

2.3.1 Obiectiv specific: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate

2.3.1.1 Tipuri de acțiuni conexe și contribuția preconizată a acestora la aceste obiective specifice, precum și la strategiile macroregionale și la strategiile de bază maritimă, după caz

Sprijinul UE pentru un obiectiv specific Interreg dedicat unei mai bune guvernante a cooperării, și anume consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate, reprezintă o oportunitate pentru abordarea capacității instituționale a autorităților publice implicate în gestionarea frontierelor. Un astfel de sprijin va contribui la reducerea vulnerabilității frontierelor externe, pe baza unei cunoașteri cuprinzătoare a situației, și va garanta frontiere UE sigure și funcționale. De asemenea, programele privind frontierele externe au ca scop pregătirea țărilor candidate și pre-candidate pentru aderarea la UE, inclusiv prin contribuția la crearea de sisteme și proceduri pentru pregătirea perspectivei viitoarelor frontiere interne.

Necesitatea finanțării acestor tipuri de acțiuni derivă din specificul zonei programului, unde lungimea frontierei pe teritoriul acoperit de program este de 548 km, din care 235 km (42,8%) pe Dunăre, reprezentând astfel 1% din întreaga frontieră externă a UE. De-a lungul acestei frontiere comune există 8 puncte de trecere a frontierei rutiere, 2 puncte de trecere pe cale ferată și 1 punct de trecere fluvială.

Având în vedere că peste 4 milioane de persoane și 1,5 milioane de mijloace de transport de marfă traversează frontiera în fiecare an, programul trebuie să stabilească priorități și măsuri dedicate gestionării și mobilității la trecerea frontierei.

În plus, migrația globală și provocările aferente, cum ar fi insecuritatea și instabilitatea, modelează o lume nouă și în evoluție rapidă, iar această dinamică va afecta Europa în mod semnificativ. Potrivit Frontex, Balcanii de Vest continuă să fie afectați de migrația ilegală pentru a ajunge în Europa de Vest. În acest sens, Serbia, în calitate de rută centrală a Balcanilor de Vest, este un punct de trecere principal. Cu toate acestea, frontierele dintre Serbia și România au înregistrat un aflus mai mic de migranți în 2018, în comparație cu alte frontiere.

Cu toate acestea, din cauza instrumentelor și a bugetului limitat al unui program de cooperare transfrontalieră, migrația în sine nu poate fi rezolvată sau chiar gestionată de un program IPA de cooperare transfrontalieră. Programul poate aborda acțiunile de consolidare a capacităților și lacunele de capacitate legate de această frontieră externă specifică a UE, astfel încât să consolideze securitatea frontierelor externe ale UE și să protejeze lanțurile de aprovizionare.

Ar trebui să se acorde o atenție deosebită calității infrastructurii de acces transfrontalier și necesității de a asigura tehnologii de ultimă generație și sisteme IT actualizate pentru a îmbunătăți interoperabilitatea, securitatea și activitățile de protecție a frontierelor.

Utilizarea de soluții și echipamente moderne va reduce vulnerabilitatea frontierelor externe, va garanta securitatea și buna funcționare a frontierelor UE, precum și controlul eficient la frontiere- și gestionarea migrației.

În contextul pandemiei COVID-19, programul poate contribui la menținerea "coridoarelor verzi pentru bunuri și servicii esențiale" și la creșterea eficienței controalelor și a examenelor medicale.

Programul propune acțiuni precum:

- *Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de consolidare a capacităților instituționale pentru îmbunătățirea serviciilor în domeniul gestionării frontierelor;*
- *Schimbul de experiență, orientări și proceduri pentru îmbunătățirea evaluării, prevenirii, pregătirii și răspunsului în caz de pandemii și boli infecțioase emergente;*
- *Formări comune ale personalului poliției de frontieră, precum și schimburi de bune practici și de know-how în domenii de activitate specifice;*
- *Elaborarea de politici și strategii comune în domeniul gestionării frontierelor;*
- *Investiții în infrastructură și echipamente pentru supravegherea frontierelor, controlul eficient și pentru gestionarea migrației;*
- *Dezvoltarea și punerea în aplicare a unor soluții inovatoare care utilizează tehnologii de ultimă generație și sisteme IT la scară largă pentru a îmbunătăți interoperabilitatea, securitatea, confortul, timpii de așteptare și rentabilitatea;*
- *Elaborarea și punerea în aplicare a unor măsuri de reducere a vulnerabilității frontierei și de garantare a unei gestionări sigure, securizate și funcționale a frontierelor.*

Având în vedere faptul că proiectele din cadrul ISO1 dedicate consolidării capacității instituționale a autorităților publice implicate în gestionarea frontierelor au o gamă foarte limitată de solicitanți adecvați, cu competențe- legale de a realiza proiecte eficiente și eficace în acest domeniu, această prioritate va fi implementată exclusiv printr-un proiect de importanță strategică selectat de către grupul de lucru comun în timpul procesului de programare.

Se preconizează că activitățile finanțate vor contribui la Pilonul IV al SUERD "Consolidarea regiunii", domeniul prioritar 11 "Securitate".

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, deoarece nu se preconizează că vor avea niciun impact semnificativ asupra mediului, din perspectiva naturii acestora.

În cazul în care o operațiuni nu intră sub incidența tipurilor de acțiuni definite în Program, aceasta nu poate fi selectată pentru finanțare.

2.3.1.2 Indicatori

Tabelul 2: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID [5]	Indicator	Unitate de măsură [255]	Etapa de referință (2024) [200]	Obiectivul final (2029) [200]
Creșterea capacității de gestionare a frontierelor	Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a	RCO 87	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier	organizații	0	5

	celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate	RCO 85	Participări la programe comune de formare	la participări	0	400
--	---	--------	---	----------------	---	-----

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	ID	Indicator	Unitate de măsură	Nivelul de referință	Anul de referință	Obiectivul final (2029)	Sursa de date	Comentarii
Creșterea capacității de gestionare a frontierelor	Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate	RCR 84	Organizații care cooperează la nivel transfrontalier la finalizarea proiectului	organizații	0	2020	2	statisticile proiectului	
		RCR 81	Finalizarea programelor comune de formare	participanți	0	2020	340	statisticile proiectului	

2.3.1.3 Principalele grupuri țintă

Grupurile-țintă ale programului sunt persoanele fizice/organizațiile care locuiesc și/sau lucrează în aria programului. Deoarece programul planifică intervenții la mai multe niveluri, există mai mult de un grup țintă, iar descrierea situației existente și a nevoilor din zona de frontieră trebuie să pună accentul pe provocările și oportunitățile grupurilor țintă.

Grupul-țintă direct include persoane fizice/organizații vizate în mod nemijlocit de activitățile proiectului și în rândul cărora se va obține efectul propus.

Grupul-țintă indirect include persoane fizice din mediul general al grupului-țintă direct. Acestea contribuie la succesul proiectului în cadrul grupului țintă direct, deoarece joacă un rol intermediar important.

Principalele grupuri-țintă pentru obiectivul specific *Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate*, sunt:

- Populația care locuiește în aria eligibilă și comunitățile locale.

- Autoritățile publice afectate de activitățile de gestionare a frontierelor

2.3.1.4. Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a ITI, CLLD sau a altor instrumente teritoriale

Nu este cazul

2.3.1.5 Utilizarea planificată a instrumentelor financiare

Nu este cazul

2.3.1.6 Defalcarea orientativă a resurselor programului UE pe tipuri de intervenții

Tabelul 4: Dimensiunea 1 - domeniul de intervenție

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	IPA III	3.1	171 Consolidarea cooperării cu partenerii din interiorul și din afara statului membru	11.730.000

Tabelul 5: Dimensiunea 2 - forma de finanțare

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	IPA III	3.1	01 Grant	11.730.000

Tabelul 6: Dimensiunea 3 - mecanismul de furnizare teritorială și orientarea teritorială

Nr. prioritate	Fond	Obiectiv specific	Cod	Suma (EUR)
3	IPA III	3.1	33 Fără direcționare teritorială	11.730.000

3. Planul de finanțare

3.1 Alocări financiare pe ani

Tabelul 7

<i>Fund</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>	<i>2027</i>	<i>Total</i>
<i>IPA III CBC[1]</i>	0	12,622,789	12,896,127	13,085,651	13,322,976	11,207,463	11,431,821	74,566,827

3.2 Totalul alocărilor financiare pe fond și cofinanțare națională

FENVAL

Tabelul 8*

Nr. PO sau TA	Prioritate	Fond (după caz)	Baza de calcul Sprijinul UE (total cost eligibil sau contribuție publică)	Contribuția UE (a)=(a1)+(a2)	Defalcarea orientativă a contribuției UE		Contribuția națională	Defalcarea orientativă a contrapartidei naționale		Total	Rata de cofinanțare	Contribuții din partea țărilor terțe (pentru informare)
					fără TA în temeiul articolului 27 alineatul (1) din CPR	pentru TA în conformitate cu articolul 27 alineatul (1) din CPR		Public național	Privat național			
					(a1)	(a2)		(b)=(c)+(d)	(c)			
1. O tranziție mai ecologică și cu emisii reduse de dioxid de carbon către o economie netă cu emisii zero de dioxid de carbon și o Europă rezilientă prin promovarea unei tranziții energetice curate și echitabile, a unor investiții ecologice și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane durabile	Prioritatea 1: Protecția mediului și managementul riscurilor	IPA III CBC[1]	Total	26,474,165	24,067,423	2,406,742	4,671,912	4,048,990	622,922	31,146,077	85,00 %	
2. O Europă mai socială și incluzivă prin punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale	Prioritatea 2: Dezvoltare socială și economică	IPA III CBC[1]	Total	35,189,662	31,990,602	3,199,060	6,209,942	5,381,949	827,993	41,399,604	85,00 %	
O mai bună guvernare a cooperării	Prioritatea 3: Creșterea capacității de gestionare a frontierelor	IPA III CBC[1]	Total	12.903.000	11.730.000	1.173.000	2.277.000	1.973.400	303.600	15.180.000	85,00 %	
Total	Total	Toate fondurile	Total	74,566,827	67,788,025	6,778,802	13,158,854	11,404,339	1,754,515	87,725,681	85,00 %	

4. Acțiunile întreprinse pentru a implica partenerii de program relevanți în pregătirea programului Interreg și rolul acestor parteneri de program în punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea acestuia

Recunoscând toate nevoile și provocările la nivelul ariei de program, ca parte a procesului de programare și în conformitate cu o abordare ascendentă, a avut loc un amplu proces de consultare, bazat pe abordarea guvernancei pe mai multe niveluri, implicând actori publici și din societatea civilă în toate etapele procesului. De asemenea, toate documentele legate de programare (de exemplu, proiectul de analiză teritorială, documentul de orientare transfrontalieră etc.) au fost publicate pe site-ul web al programului și puse la dispoziția publicului încă de la început, pe parcursul întregului proces de programare.

Procesul amplu de consultare a inclus atât administrația centrală (ministerele din ambele țări, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Autoritatea de Audit), cât și autoritățile regionale și locale (agențiile de dezvoltare regională, consiliile județene, consiliile locale/municipalitățile), alte organisme publice de drept public (prefecturi, instituții de sănătate, instituții de învățământ, culturale și de cercetare, muzee), instituții de învățământ și ONG-uri și organizații religioase.

Acest proces de consultare a condus la finalizarea Programului de cooperare transfrontalieră 2021-2027 între România și Serbia, care este rezultatul unui efort comun de programare al autorităților naționale, regionale și locale relevante din România și Serbia, reprezentate în cadrul Grupului de lucru comun pentru programare. Pentru a asigura o reprezentare transparentă și echilibrată a societății civile în cadrul acestui grup de lucru, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației - din România a desfășurat un proces de selecție a unui ONG. În urma evaluării propunerilor depuse, Fundația ACTIVITY pentru Resurse Umane și Dezvoltare Durabilă a devenit membră a Grupului de lucru comun pentru programare.

Procesul de programare a fost lansat în **octombrie 2018** prin colectarea de date statistice la nivelul zonei de program și prin identificarea strategiilor locale și regionale relevante care vor fi abordate în următoarea perioadă de programare. Procesul de programare a continuat prin dezvoltarea instrumentelor necesare **valorificării** la nivelul programului (baza de date cu realizările și rezultatele tuturor proiectelor finanțate în perioada 2007-2013 și 2014-2020, agregarea tuturor studiilor și strategiilor finanțate în perioadele de programare anterioare pe baza cărora se pot realiza investiții suplimentare și rezultatele proiectelor restante care ar putea fi replicate și construite în continuare în zona de frontieră).

Pe baza datelor colectate, a fost elaborată analiza teritorială a zonei programului, iar prima rundă de consultări cu părțile interesate a avut loc în noiembrie 2019. Pe baza abordării de jos în sus convenite pentru procesul de programare, au fost organizate trei reuniuni de consultare în Serbia (Zrenjanin, Pozarevac și Bor) și trei în România (Timișoara, Reșița și Drobeta Turnu-Severin). Părțile interesate au fost interogate cu privire la nevoile reale de investiții în acest domeniu și au fost prezentate principalele aspecte ale noului cadru juridic european. De asemenea, a fost realizat un sondaj pentru a vedea relevanța principalelor concluzii ale analizei teritoriale și pentru a stabili o ierarhie a obiectivelor specifice care ar putea fi finanțate prin viitorul program de cooperare.

Procesul de consultare s-a desfășurat timp de două luni (octombrie-noiembrie 2019) și a fost publicat pe site-ul web al Programului www.romania-serbia.net și, de asemenea, pe rețelele de socializare. Prin urmare, principalele obiective specifice au fost identificate pe baza rezultatelor sondajului și au fost incluse în primul proiect al programului de cooperare, care a fost publicat pe site-ul web al programului pentru consultare publică la 30 iulie 2020. Toate părțile interesate au fost invitate să-și trimită observațiile până la 1 septembrie 2020 pe adresa de e-mail a programului romania-serbia@mlpda.ro. De asemenea, toate documentele de interes public referitoare la viitorul program au fost publicate pe www.romania-serbia.net. Comunicatele de presă postate pe site-ul web al Autorității de Management și pe pagina de Facebook a programului au făcut ca toate informațiile să fie mai vizibile și ușor accesibile pentru toate părțile interesate.

În octombrie 2019, Comisia Europeană a emis Documentul de orientare transfrontalieră, care a fost publicat pe site-ul web al programului www.romania-serbia.net, împreună cu toate celelalte

documente de programare. De asemenea, publicul a fost invitat să își aducă contribuția la procesul de programare, începând cu primul proiect de analiză teritorială, publicat în octombrie 2019. Participarea la toate etapele procesului de consultare a fost mare și foarte activă.

La 4 decembrie 2019 a avut loc prima reuniune a Grupului de lucru comun pentru programare pentru programul 2021-2027. În cadrul acestei reuniuni, au fost prezentate rezultatele procesului de consultare și s-a convenit să se colecteze ideile de proiecte strategice și de proiecte de infrastructură mare, prin intermediul notelor conceptuale. Acest proces a fost lansat la 5 decembrie 2019 și a durat până la 1 martie 2020.

În cadrul celei de-a doua reuniuni a Grupului comun de lucru, care a avut loc la 23 ianuarie 2020, au fost selectate obiectivele de politică și obiectivele specifice ale programului de cooperare. De asemenea, criteriile de evaluare a calității atât pentru **proiectele de importanță strategică**, cât și pentru **proiectele de infrastructură mare** au fost aprobate de către Grupul de lucru comun și publicate pe site-ul Programului Interreg-IPA CBC România-Serbia. În plus, au fost discutate recomandările evaluării programului pentru perioada 2014-2020 și s-a convenit să fie puse în practică pentru a simplifica implementarea proiectelor în perioada post-2020.

În data de 3 septembrie 2020 a avut loc, în format online, cea de-a treia reuniune a Grupului de lucru comun pentru programarea Programului de cooperare transfrontalieră Interreg-IPA România-Serbia 2021-2027.

În cadrul acestei întâlniri, partenerii care au depus note conceptuale pentru proiecte mari de infrastructură și proiecte de importanță strategică au avut ocazia de a-și prezenta ideile de proiecte pentru a fi evaluate de către membrii Grupului de lucru comun pentru programare și selectate pentru finanțare în cadrul noului program.

În plus, a fost aprobată metodologia de calculare a sumelor forfetare (pentru pregătirea și încheierea proiectelor) și a fost convenit calendarul atelierelor tematice pentru generarea de idei de proiecte pentru următoarea perioadă de programare. În urma acestei întâlniri, a fost implementat un plan de acțiune pentru valorificarea rezultatelor din perioadele de programare anterioare, prin elaborarea unei baze de date a celor mai relevante proiecte, cu un potențial important de valorificare. Baza de date a fost publicată pe site-ul web al programului www.romania-serbia.net și a fost promovată pe rețelele de socializare. De asemenea, în luna octombrie 2020 au avut loc patru ateliere tematice dedicate potențialilor beneficiari, care au avut loc online și au avut ca scop stabilirea de noi parteneriate și rețele, generarea de noi idei de proiecte și diseminarea realizărilor și rezultatelor proiectelor deja finanțate prin Programul de Cooperare Transfrontalieră Interreg-IPA România-Serbia.

În cadrul celei de-a patra întâlniri, care a avut loc la 7 octombrie 2020, Grupul de lucru comun a convenit asupra listei proiectelor de importanță strategică și a proiectelor de infrastructură mare care ar putea fi incluse pentru finanțare în Programul INTERREG IPA de Cooperare Transfrontalieră România - Serbia 2021-2027.

La 26 ianuarie 2021, Grupul de lucru comun pentru programare a discutat aspecte legate de cerințele Obiectivului de politică 5 - "O Europă mai aproape de cetățenii săi", și de modalitățile prin care acțiunile din domeniul culturii și turismului pot beneficia de finanțare în cadrul obiectivului specific 4.5 al Obiectivului de politică 4 - "O Europă mai socială și incluzivă". În același timp, s-a convenit asupra elaborării unui al treilea proiect de program, care va include obiectivul specific 4.5 - "Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială", precum și asupra unui calendar pentru elaborarea versiunii finale a programului, care va include, de asemenea, recomandările evaluării strategice de mediu și pentru a găsi cea mai potrivită modalitate de finanțare a proiectelor de importanță strategică și a proiectelor de infrastructură mare.

Fondurile de asistență tehnică din cadrul Programului de cooperare vor fi utilizate, inter alia, pentru a sprijini consolidarea capacității instituționale a beneficiarilor, prin organizarea de forumuri de căutare de parteneri, zile de informare, cursuri de formare privind implementarea proiectelor.

5. Abordarea în materie de comunicare și vizibilitate pentru programul Interreg (obiective, public țintă, canale de comunicare, inclusiv comunicare prin intermediul rețelelor de socializare, dacă este cazul, buget planificat și indicatori relevanți pentru monitorizare și evaluare)

Următoarele obiective generale de comunicare sunt luate în considerare, ținând cont de nevoile de comunicare *specifice fiecărei etape a ciclului de viață al programului și de nevoile de comunicare ale fiecărui grup țintă*:

1. Sprijinirea implementării cu succes a programului prin asigurarea unui sistem de comunicare eficient.
2. Creșterea cunoștințelor potențialilor beneficiari cu privire la oportunitățile de finanțare oferite de program.
3. Sprijinirea beneficiarilor în implementarea proiectelor într-un mod care să impună orientarea către rezultate și să asigure eficiența.
4. Creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la axele prioritare și obiectivele specifice ale programului, impactul pozitiv al sprijinului financiar al UE pentru cetățenii din aria programului.
5. Asigurarea transparenței în ceea ce privește utilizarea fondurilor IPA III și creșterea vizibilității programului RO-RS.

Fiecare obiectiv de comunicare este dezvoltat în *activități de comunicare* specifice.

Programul a identificat următoarele **grupuri-țintă** din ambele țări: beneficiari și potențiali beneficiari, actori guvernamentali și neguvernamentali, naționali și regionali, mass-media națională/regională/locală, instituții și organisme ale UE, publicul larg (cetățeni din aria programului și publicul larg din UE), grup de sprijin intern, grupuri de sprijin extern.

Se ia în considerare o combinație de activități de comunicare, adaptate la tipul grupului țintă și la fiecare etapă a ciclului de viață al programului: pregătirea și adoptarea programului, lansarea apelurilor pentru propuneri, selecția proiectelor, implementarea proiectelor, încheierea programului etc.

A fost creat un **site web** dedicat www.romania-serbia.net iar secțiunea dedicată anilor 2021-2027 este funcțională din 2019. Toate documentele legate de procesul de programare au fost postate pentru consultări publice în această secțiune.

Site-ul va prezenta- toate informațiile prevăzute la art. 36 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 1059/2021, dar și informații suplimentare utile, care dovedesc angajamentul programului față de transparență.

Deoarece în perioada de programare 2014-2020 s-a utilizat intensiv **mass-media socială** pentru promovarea programului și a rezultatelor proiectelor, noul program va continua această abordare. Programul va încuraja beneficiarii să fie mai activi în promovarea proiectelor lor pe rețelele de socializare, oferindu-le orientări specifice - pentru organizarea de evenimente online sau șabloane pentru dezvoltarea de infografice, *storytelling* folosind elemente vizuale.

Facebook este cea mai frecventă platformă de socializare utilizată în perioada 2014-2020 și cea mai populară platformă de socializare în România și Serbia.

Twitter este utilizat de către Program pentru anunțuri importante prezentate într-un mesaj scurt și specific, însoțit de o imagine sugestivă.

YouTube este o platformă frecvent utilizată de noi și -va fi folosită și în viitor pentru a încărca videoclipuri și tutoriale dedicate potențialilor beneficiari și beneficiarilor proiectelor și pentru a asigura transmisia live a evenimentelor organizate.

Vor fi organizate următoarele evenimente:

- **promovarea evenimentelor publice** care se adresează tuturor grupurilor țintă (de exemplu, conferințe de presă pentru lansarea Programului sau prezentarea rezultatelor relevante, Ziua Europeană de Cooperare, - campanii în aer liber etc.).
- **evenimente adresate** potențialilor beneficiari pentru ideea acestora de proiect și a formularii aplicativ (de exemplu, zile de informare, cursuri de formare, seminare tematice).
- **seminare tematice și cursuri de formare** pe teme legate de implementarea proiectului, vizite de proiect, întâlniri on-line etc.

Vor fi concepute scurte videoclipuri pentru prezentarea programului și a diferitelor etape ale ciclului de viață al acestuia, pentru promovarea utilizării **publicațiilor online, a platformelor și rețelelor de comunicare online și a materialelor promoționale ecologice.**

Măsurile de comunicare și informare vor face obiectul unor evaluări în cadrul evaluărilor programului, pe baza următorilor indicatori relevanți principali:

- Evenimente (indicatori de realizare): numărul de evenimente organizate (bază-66), numărul de participanți - fizic și online (bază-1980).
- Site-ul web și rețelele de socializare (indicatori de realizare): numărul de sesiuni (nivel de bază-180.771), numărul de vizualizări de pagină (nivel de bază-520.465), nivelul de implicare în postările de pe site-ul web al programului și din conturile de socializare: de exemplu, timpul mediu pe sesiune (nivel de bază-3 min.16 sec); numărul de vizualizări de pagină pe sesiune (nivel de bază-2.88).

Se estimează că obiectivele finale care urmează să fie atinse în 2029 pentru acești indicatori vor fi cu 10 % mai mari decât valorile de referință calculate pe baza experienței din perioadele de programare anterioare (a se vedea mai sus). Sursele de date pentru monitorizare și evaluare vor fi bazele de date interne ale AM și secretariatului comun (SC), Google Analytics și instrumente de urmărire specifice pentru platformele de socializare.

Bugetul total estimat prevăzut pentru activitățile de publicitate și informare care urmează să fie puse în aplicare la nivelul programului este de 5 % din fondurile IPA dedicate asistenței tehnice.

6. Indicarea sprijinului acordat proiectelor la scară mică, inclusiv proiectelor mici în cadrul fondurilor pentru proiecte mici

Dispozițiile Regulamentului Interreg (EU) 2021/1059, identifică un posibil sprijin financiar din partea Programului pentru 4 tipuri de proiecte: fond de proiecte de mică anvergură, proiecte cu valoare financiară limitată, operațiuni de importanță strategică și proiecte de infrastructură de mari dimensiuni.

Având în vedere aceste aspecte, Grupul de Lucru Comun pentru Programare, a decis să sprijine operațiunile de importanță strategică (în cazul acestui program, proiecte de importanță strategică), proiecte mari de infrastructură și proiecte cu valoare financiară limitată.

Având în vedere faptul că Regulamentul Interreg (UE) 2021/1059 nu prevede nicio definiție pentru proiectele cu valoare financiară limitată, în cadrul programului de cooperare transfrontalieră IPA România-Serbia, aceste proiecte sunt definite în strânsă legătură cu celelalte două tipuri de proiecte care urmează a fi finanțate și completează intervențiile care urmează a fi finanțate în cadrul proiectelor de importanță strategică și al proiectelor de infrastructură de mari dimensiuni.

Prin urmare, în contextul programului, proiectele cu valoare financiară limitată, vor avea următoarele caracteristici:

- Tipuri de activități: activitățile de proiect trebuie să corespundă indicatorilor identificați pentru fiecare obiectiv specific, valorificând, acolo unde este cazul, rezultatele anterioare și incluzând, dar fără a se limita la: acțiuni pilot, soluții inovatoare, creșterea gradului de conștientizare, schimb de bune practici și transfer de know-how.

- Dimensiunea indicativă a proiectului: minim 250,000 euro - maxim 2,000,000 euro (fonduri UE). Marja de dimensiuni a proiectului ia în considerare tipurile de proiecte și dimensiunea financiară a proiectelor implementate în cadrul celor două programe anterioare de cooperare tranfrontalieră IPA și vizează încurajarea și permiterea participării organizațiilor locale mai mici. În plus, la momentul apelurilor pentru propuneri, pot fi stabilite norme suplimentare, ținând seama de particularitățile fiecărui Obiectiv Specific și de obiectivele indicatorilor.
- Grupuri țintă: grupurile țintă vor corespunde grupurilor țintă identificate pentru fiecare obiectiv specific
- Scopul tematic/Domeniul de aplicare tematic: toate prioritățile și obiectivele specifice ale Programului

7. Dispoziții de punere în aplicare

7.1. Autoritățile de program

Referință: Articolul 17 alineatul (7) litera (a)

Tabelul 9

Autoritățile de program	Numele instituției [255]	Persoană de contact [200]	E-mail [200]
Autoritatea de management	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației		
Autoritatea națională (pentru programele cu țări terțe sau țări participante, dacă este cazul)	Ministerul Integrării Europene din Serbia		
Autoritatea de audit	Autoritatea Română de Audit din cadrul Curții de Conturi		
Grupul de reprezentanți ai auditorilor	- Curtea de Conturi a României - Autoritatea de Audit - Biroul guvernamental de audit al fondurilor UE din Serbia		
Organismul către care Comisia trebuie să efectueze plățile	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației		

7.2. Procedura de înființare a Secretariatului Comun

Secretariatul Comun (SC) este localizat la Timișoara (România) și găzduit de Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Timișoara pentru perioada de programare 2021-2027, așa cum a fost cazul în perioadele de programare 2014-2020 și 2007-2013, pe baza următoarelor argumente:

- experiența acumulată atât în perioada de programare 2014-2020, cât și în perioada de programare 2007-2013, permite un început rapid al punerii în aplicare a noului program (pregătirea și lansarea unui apel de propuneri la scurt timp după aprobarea programului, pentru a asigura un nivel ridicat de absorbție);
- Secretariatul Comun din cadrul Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Timișoara este un departament deja existent al unei instituții cu personal internațional (român și sârb) cu experiență în implementarea programelor;

➤ structurile de management și procedurile de lucru ale SC au fost auditate în perioada de programare 2014-2020 și au fost aduse doar modificări minore pentru a reflecta prevederile noilor regulamente UE și lecțiile învățate.

➤ Atât personalul SC (sediul central) și CPN (control de prim nivel - pentru beneficiarii români) sunt stabiliți într-o autoritate regională care a lucrat pentru programul anterior și este deja format și are experiență. Înființarea actualului SC (sediul central) s-a bazat pe experiența deja dobândită în cadrul Programului Interreg-IPA CBC România-Serbia (2014-2020).

Înființarea actualului SC (sediul central) este bazată pe experiența deja acumulată din Programul Interreg-IPA CBC România-Serbia (2014-2020).

Numărul și calificarea personalului SC și CPN corespund sarcinilor, iar selecția acestora se face printr-o procedură publică și transparentă, asigurând egalitatea de șanse. Personalul SC cunoaște limba engleză și cel puțin una dintre limbile locale relevante - română sau sârbă.

Organismele de program au decis să continue să finanțeze Antena Secretariatului Comun din Zrenjanin din partea sârbă și pentru perioada de programare 2021-2027, deoarece personalul Antenei SC a acumulat experiență în timpul implementării programului 2014-2020.

Numărul și calificarea personalului Antenei SC corespund sarcinilor, iar selecția acestora este realizată de către o comisie formată din reprezentanți ai AN, printr-o procedură de concurs publică și transparentă, asigurând egalitatea de șanse și promovând egalitatea între bărbați și femei. Personalul Antenei SC va fi competent în limba engleză și sârbă.

Costurile Antenei SC, inclusiv personalul Antenei SC, vor fi suportate din bugetul de asistență tehnică al Autorității Naționale, în conformitate cu regulile programului. Personalul Antenei SC va fi contractat de către AN, prin intermediul "Ugovor o delu".

Personalul CPN (pentru beneficiarii sârbi) este stabilit în cadrul Ministerului sârb al Finanțelor și va continua să fie finanțat din bugetul de asistență tehnică al Autorității naționale sârbe. Personalul CPN care lucrează pentru programele anterioare este deja format și experimentat, iar numărul și calificarea acestuia corespund sarcinilor, iar selecția acestuia se face printr-o procedură publică și transparentă, asigurând egalitatea de șanse.

7.3 Repartizarea responsabilităților între statele membre participante și, după caz, între țările terțe sau parteneri și TTPM, în cazul unor corecții financiare impuse de autoritatea de management sau de Comisie

În conformitate cu articolul 103 din Regulamentul nr. 1060/2021 (noul RCP), fiecare stat partener este responsabil pentru investigarea neregulilor comise de beneficiarii aflați pe teritoriul său.

Statul partener efectuează corecțiile financiare în legătură cu neregulile individuale sau sistematice detectate în cadrul operațiunilor sau al programului operațional. Corecția financiară constă în anularea totală sau parțială a contribuției publice la o operațiune sau la programul operațional. În cazul unei nereguli sistematice, statul partener își extinde investigația pentru a acoperi toate operațiunile potențial afectate.

Comisia are dreptul de a face corecții financiare prin anularea totală sau parțială a contribuției Uniunii la program și prin efectuarea de recuperări din țările participante pentru a exclude de la finanțarea din partea Uniunii cheltuielile care încalcă dreptul aplicabil al Uniunii și dreptul intern, inclusiv în ceea ce privește deficiențele sistemelor de gestiune și control.

În cazul oricăror corecții financiare impuse de Comisie, țările participante se angajează să ramburseze în conturile programului suma reprezentând procentul din corecția financiară aplicată cheltuielilor plătite de beneficiarii lor și declarate Comisiei Europene de către AM la data deciziei de aplicare a corecției financiare.

Corecția financiară de către Comisie nu aduce atingere obligației țărilor participante de a continua recuperările în temeiul dispozițiilor regulamentelor europene aplicabile.

Corecțiile financiare se înregistrează în conturile anuale de către Autoritatea de Management, pentru exercițiul contabil în care se decide anularea. Autoritatea de management se asigură că orice sumă plătită ca urmare a unei nereguli este recuperată de la beneficiarul principal.

Beneficiarii rambursează beneficiarului principal orice sumă plătită în mod necuvenit. Dispoziții speciale privind rambursarea sumelor care fac obiectul unei nereguli sunt incluse atât în contractul care urmează să fie semnat cu beneficiarul principal, cât și în acordul de parteneriat care urmează să fie semnat între beneficiari. Programul pune la dispoziția beneficiarilor un model de acord de parteneriat.

În cazul în care beneficiarul principal nu reușește să obțină rambursarea de la alți beneficiari sau în cazul în care Autoritatea de Management nu reușește să obțină rambursarea de la beneficiarul principal, statul partener pe teritoriul căruia se află beneficiarul în cauză, rambursează Autorității de Management suma plătită în mod necuvenit beneficiarului respectiv. Autoritatea de Management este responsabilă de rambursarea sumelor în cauză către bugetul general al Uniunii, în conformitate cu repartizarea obligațiilor între statele partenere participante, astfel cum se prevede în programul de cooperare.

În cazul în care o țară participantă la program nu a rambursat Autorității de Management nicio sumă plătită în mod necuvenit unui partener, sumele respective fac obiectul unui ordin de recuperare emis de Comisie, care se execută, dacă este posibil, prin compensare către țara participantă respectivă din program. O astfel de recuperare nu constituie o corecție financiară și nu reduce sprijinul din partea FEDR sau a oricărui instrument de finanțare externă al Uniunii pentru program. Suma recuperată constituie venituri alocate.

În ceea ce privește sumele care nu au fost rambursate autorității de management de către statul membru, compensarea se referă la plățile ulterioare către același program Interreg. Autoritatea de Management este apoi compensată în ceea ce privește statul membru în conformitate cu repartizarea pasivelor stabilită în program în cazul corecțiilor financiare impuse de Autoritatea de Management sau de Comisie.

În ceea ce privește sumele care nu au fost rambursate autorității de management de către țările participante la program, compensarea se referă la plățile ulterioare către programe în cadrul instrumentelor de finanțare externă respective ale Uniunii.

Țările participante la Program au decis că nici beneficiarul principal, nici Autoritatea de Management a programului nu sunt obligate să recupereze o sumă plătită în mod necuvenit care nu depășește 250 EUR, fără dobândă, din orice operațiune efectuată într-un exercițiu contabil, per partener.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri

Tabelul 10: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor care nu sunt legate de costuri

<u>Utilizarea preconizată a articolelor 94 și 95</u>	<u>DA</u>	<u>NU</u>
<u>De la adoptare, programul - va recurge la rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în mod prioritar în conformitate cu articolul 94 din RCP (dacă da, completați anexa 1)</u>	☐	☒
<u>De la adoptare, programul va utiliza contribuția Uniunii care nu este legată de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RCP (dacă da, completați anexa 2)</u>	☐	☒

HARTĂ

Harta ariei Programului

ANEXE

- Harta ariei programului

Anexa 3: Lista operațiunilor de importanță strategică planificate și calendarul lor de implementare

Anexa 3

Procesul de colectare a notelor explicative pentru proiectele de importanță strategică și proiectele de infrastructură mare a fost realizat pe parcursul procesului de programare, în perioada decembrie 2019 și septembrie 2020.

Grupul Comun pentru Programare a aprobat metodologia pentru evaluare și selecție, grilele de evaluare și a adoptat o Decizie pentru proiectele care au primit cel mai mare scor și se încadrează în alocările financiare.

Așadar, lista operațiunilor planificate de importanță strategică, cuprinde următoarele proiecte:

Anexa 3: Lista operațiunilor planificate de importanță strategică - articolul 17 alineatul (4)

Numele proiectului	Partener principal	Parteneri	Buget total (euro)	Axa prioritară	Calendarul de punere în aplicare
Împreună putem învinge cancerul	Spitalul Clinic Municipal de Urgență Timișoara	1. Centrul de sănătate Kladovo; 2. Spitalul General Pančevo; 3. Centrul de sănătate Veliko Gradište; 4. Spitalul Județean de Urgență Drobeta Turnu Severin;	5.000.000.00	P2: Dezvoltarea socială și economică. OS 2: asigurarea accesului egal la asistență medicală și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, precum și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară.	36 luni
Un climat mai sigur în zona de frontieră româno-sârbă	Inspectoratul Teritorial al Poliției de	1. Ministerul de Interne al Republicii Serbia - Direcția Poliției de Frontieră;	13.800.000.00	P3: Creșterea capacității de gestionare a frontierelor. OS 1: consolidarea capacității instituționale a autorităților	36 luni

	Frontieră Timișoara	2. Școala de Perfecționare a Pregătirii Personalului Poliției de Frontieră Drobeta Turnu-Severin; 3. Inspectoratul General al Poliției Române; 4. Inspectoratul General al Jandarmeriei Române;		publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate.	
Armonizarea managementului bolilor cardiovasculare de la prevenție la transplant cardiac în zona transfrontalieră	Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara	1. Spitalul General Pancevo; 2. Spitalul General Vrsac; 3. Spitalul General Smederevo.	5.000.000.00	P2: Dezvoltarea socială și economică. OS 2: asigurarea accesului egal la asistență medicală și încurajarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv a asistenței medicale primare, precum și promovarea tranziției de la asistența instituțională la asistența familială și comunitară.	48 luni

FONVAL